

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**BRANŞ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İLKÖĞRETİM
DENETÇİ YETERLİKLERİNE İLİŞKİN DENETÇİ
VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ (SAKARYA İLİ
ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet ÖZER

**Enstitü Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri
Enstitü Bilim Dalı : Eğitim Yönetimi ve Denetimi**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Murat İSKENDER

MART - 2006

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**BRANŞ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İLKÖĞRETİM
DENETÇİ YETERLİKLERİNE İLİŞKİN DENETÇİ VE
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ (SAKARYA İLİ ÖRNEĞİ)**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ahmet ÖZER**

**Enstitü Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri
Enstitü Bilim Dalı : Eğitim Yönetimi ve Denetimi**

Bu tez 03/04/2006 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

**Doç.Dr.Recep KAYMAKCAN
Jüri Başkanı**

**Yrd. Doç. Dr. Murat İSKENDER
Jüri Üyesi**

**Yrd. Doç. Dr. Hasan Basri GÜNDÜZ
Jüri Üyesi**

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını beyan ederim.

Ahmet ÖZER

01 / 03 / 2006

ÖNSÖZ

“Branş ders denetiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin denetçi ve öğretmen görüşleri.” konusu, branş ders denetiminde karşılaşılan sorunların tespit edilmesi, bu sorunların çözümüne yönelik alternatifler ve çözüm yolları üretilmesi ve bu şekilde denetimin gerçek ve en önemli amacı denilebilecek olan düzeltici çalışmaların yapılabilmesine imkan tanıyabilecek olması bağlamında üzerinde durulmaya değer bulunmuştur. Araştırmanın bütün aşamalarında değerli öneri ve katkılarıyla her türlü ilgi ve bilimsel yardımını esirgemeyen ve kendisiyle çalışmanın her aşamasında bana öğrenme zevkini tattıran hocam ve tez danışmanım Yrd.Doç.Dr. .Murat İSKENDER’e teşekkürlerimi sunarım. Araştırmanın çeşitli aşamalarında yakın ilgisini esirgemeyen ve bilgisiyle bana yön veren diğer hocalarıma ve çalışma arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca bu günlere gelmemde en büyük paya sahip olan aileme teşekkür ederim.

01 / 03 / 2006

**Ahmet
ÖZER**

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	iii
ÖZET.....	vii
SUMMARY	viii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
1. 1. Denetimin Tarihsel Gelişimi	5
1. 1. 1. İmparatorluk Dönemi	5
1. 1. 2. Cumhuriyet Dönemi	6
1. 2. Eğitim Sisteminde Denetimin Yasal Dayanakları	8
1. 3. Denetimin İlkeleri	10
1. 3. 1. Amaçlılık	10
1. 3. 2. Planlılık	10
1. 3. 3. Süreklilik	11
1. 3. 4. Nesnellik.....	11
1. 3. 5. Bütünlük	11
1. 3. 6. Durumsallık	11
1. 3. 7. Açıklık	12
1. 3. 8. Demokratiklik.....	12
1. 4. Denetim Türleri.....	12
1. 5. Denetimin Öğeleri.....	14
1. 5. 1. Durumu Belirleme	14
1. 5. 2. Değerlendirme	15
1. 5. 3. Düzeltme-Geliştirme	15
1. 6. Denetçilerin Görevleri.....	16
1. 7. Denetim Sisteminin Örgüt Yapısı	17
1. 7. 1. Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu	17
1. 7.2. İlköğretim Denetçileri Kurulu	17
1. 8. İlköğretim Denetçilerinin Atama ve Yetiştirilmesi.....	17

1. 9. İlköğretim Denetçilerine İlişkin Sayısal Veriler	20
1. 10. Hizmet içi Eğitim Uygulamaları	22
1. 11. Denetçi Yeterlikleri.....	23
1. 11. 1 Yeterlik Kavramı	23
1. 11. 2. Yeterliğin Boyutları.....	24
1. 11. 3. Yeterlik Alanları.....	24
1. 11. 4. Yeterlik Düzeyleri	25
1. 11.5. Yeterlik Türleri.....	26
1.12. İlgili Araştırmalar.....	29
BÖLÜM 2: YÖNTEM	33
2. 1. Araştırmanın Modeli	33
2. 2. Evren ve Örneklem	33
2. 3. Verilerin Toplanması	35
2. 4. Verilerin Çözümlemesi	35
BÖLÜM 3:BULGULAR VE YORUM	36
3.1. Ders Denetimi Bakımından Denetçi Yeterlikleri.....	36
3. 2. Denetçi Yeterliklerine ilişkin Olarak Denetçi ve Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin Bulgular.	61
3.3. Denetçi ve Öğretmenin Aynı veya Farklı Branşta Olduğunda, Denetçi Yeterliklerine İlişkin Olarak Çeşitli Değişkenlerin Yarattığı Farklara İlişkin Denetçi Görüşleri	62
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	65
KAYNAKÇA	67
EKLER.....	72
ÖZGEÇMİŞ.....	75

TABLO LİSTESİ

- Tablo 1.1:** Hizmet içi Eğitim Yoluyla Yetiştirilen İlköğretim Denetçileri 19
- Tablo 1.2:** Okul Türüne Göre ilköğretim Denetçisine Düşen Öğretmen Sayısı 20
- Tablo 1.3:** İlköğretim Denetçilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı..... 20
- Tablo 1.4:** İlköğretim Denetçileri ve İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Yıllar İtibarı ile Sayısal Gelişimi..... 21
- Tablo 1.5:** İlköğretim Denetçilerinin Branşlara Göre Dağılımı 22
- Tablo 3.1:** İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Denetimi Amaçlarına Göre Planlayabilme Konusuna İlişkin Görüşleri.... 36
- Tablo 3.2:** İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Çevre ve Okul Özelliklerini Saptayabilme Konusuna İlişkin Görüşleri 37
- Tablo 3.3:** İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Öğretimle İlgili Nesnel Bilgi Saptayabilme Konusuna İlişkin Görüşleri .. 38
- Tablo 3.4:** İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Planları ve Uygulamalarını Denetleme Konusuna İlişkin Görüşleri 39
- Tablo 3.5:** İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Ders Hazırlıklarını İnceleme Konusuna İlişkin Görüşleri 40
- Tablo 3.6:** İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Sınıfın Fiziksel Koşullarını İnceleyebilme Konusuna İlişkin Görüşleri..... 41
- Tablo 3.7:** İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Araç-Gereç Kullanımını Sağlayabilme Konusuna İlişkin Görüşleri ... 42
- Tablo 3.8:** İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Derse İlgili Uyandırabilme Durumunu ve Konu-Yaşam İlgisi Kurmayı Belirleme Konusuna İlişkin Görüşleri 43

Tablo 3.9: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Öğretim Yöntemi Seçme-Kullanma Başarısını Belirleme Konusuna İlişkin Görüşleri.....	44
Tablo 3.10: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Dersteki Konuşma ve Davranışların Yerindeliğini Belirleme Konusuna İlişkin Görüşleri	45
Tablo 3.11: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Bireysel Farkların Gözetilmesini Saptayabilme Konusuna İlişkin Görüşleri.....	46
Tablo 3.12: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Konuyu Öğretebilme Başarısını Belirleyebilme Konusuna İlişkin Görüşleri.....	47
Tablo 3.13: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Ders Dışı Etkinliklerini Belirleyebilme Konusuna İlişkin Görüşleri	48
Tablo 3.14: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Dersi Birlikte Özetleyip Değerlendirme Başarısını Belirleyebilme Konusuna İlişkin Görüşleri	49
Tablo 3.15: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Derste Sınıfın Bir Üyesi Gibi Olabilme Konusuna İlişkin Görüşleri	50
Tablo 3.16: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Ödevlerin Uygunluğunu Belirleyebilme Konusuna İlişkin Görüşleri	51
Tablo 3.17: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Öğrenciyi Değerlendirme Başarısını Saptayabilme Konusuna İlişkin Görüşleri.....	52
Tablo 3.18: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Branş Sınıf Öğretmenleri Arasındaki İşbirliğini Saptayabilme Konusuna İlişkin Görüşleri	53

Tablo 3.19: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Öğrenci ve Diğer Personelle İlişki ve İşbirliğini Belirleyebilme Konusuna İlişkin Görüşleri.....	54
Tablo 3.20: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Sınıf Öğretmenliği Çalışmalarını İzleyebilme Konusuna İlişkin Görüşleri..	55
Tablo 3.21: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Ve İlköğretim Denetçilerinin Eğitsel Kol Çalışmalarını İzleyebilme Konusuna İlişkin Görüşleri	56
Tablo 3.22: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Veliler ve Çevreyle İlişki ve İşbirliğini Belirleyebilme Konusuna İlişkin Görüşleri.....	57
Tablo 3.23: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Branş-Sınıf Öğretmenler Kurulunda Denetim Sonrası Genel Değerlendirme Yapabilme Konusuna İlişkin Görüşleri.....	58
Tablo 3.24: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Ders ve Öğretmeni Değerlendirip Raporlayabilme Konusuna İlişkin Görüşleri.....	59
Tablo 3.25: İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve İlköğretim Denetçilerinin Denetçilerin Ders Denetimine İlişkin Yeterlilikleri Konusuna İlişkin Görüşleri.....	60
Tablo 3.26: Denetçi ve Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklılığın Anlamlılığı ..	61
Tablo 3.27: Denetçilerin Öğrenim durumlarına göre Ders Denetiminde Ders Öğretmeni ile Aynı veya Farklı Branşta Olduklarında Kendi Yeterliklerine İlişkin Kruskal Wallis Testi	62
Tablo 3.28: Denetçilerin Hizmetiçi Eğitime Katılma Durumlarına göre Ders Denetiminde Denetledikleri Öğretmenle Aynı veya Farklı Branşta Olduklarında Kendi Yeterliklerine İlişkin Mann Whitney U Değerleri ...	63

Tablo 3.29: Denetçilerin Kıdemlerine göre Ders Denetiminde Denetlediği Öğretmenle Aynı veya Farklı Branşta Olduğunda Yeterliklerine İlişkin Kruskal Wallis Değerleri.....	63

Tezin Başlığı: Branş Değişkeni Açısından İlköğretim Denetçi Yeterliliklerine İlişkin Denetçi Ve Öğretmen Görüşleri (Sakarya İli Örneği)	
Tezin Yazarı: Ahmet ÖZER	Danışman: Yrd. Doç.Dr. Murat İSKENDER
Kabul Tarihi: 03/04/2006	Sayfa Sayısı: viii (ön kısım) + 68(tez) +3(ekler)
Anabilim dalı: Eğitim Bilimleri	Bilim dalı: Eğitim Yönetimi ve Denetimi
Bu araştırma ile branş ders denetiminde karşılaşılan sorunları tespit etmek ve bu sorunların çözümüne alternatifler ve çözüm yolları üreterek denetimin en önemli amacı olan düzeltici çalışmaların yapılmasına katkı sağlamak amaçlanmıştır. Denetçi yeterliliklerinin denetçi ve öğretmen aynı branşta ve farklı branşta iken ne düzeyde olduğu, denetçi yeterliliklerinin denetçi ve öğretmen görüşlerine göre farklılaşmanın olup olmadığı ve denetçi yeterliliklerinin kişisel değişkenlere göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma tarama modeli ile yapılmıştır. Verilerin toplanmasında Başar (2001:208), tarafından geliştirilen, denetçi yeterlilikleri anketinin ders denetimi yeterliliklerine ilişkin bölümü kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Sakarya İli Merkez İlçesinde bulunan 12 merkez ilköğretim okulunda görevli 644 branş öğretmeni ve teftiş kurulunda görevli 31 denetçi oluşturmaktadır. Araştırmada denetçilerin tamamı ve yansız örnekleme yöntemine göre belirlenen 150 öğretmen araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmanın alt problemlerini yanıtlamada kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan veriler, denetçi ve öğretmenlerden anket yolu ile toplanmış, toplanan veriler bilgisayar ortamında SPSS paket programı yardımıyla çözümlenmiştir. Araştırmanın birinci alt problemini oluşturan, İlköğretim Denetçilerinin Kendi Branşlarındaki ve Farklı branşlardaki öğretmenleri denetlemedeki yeterliliklerinin ders denetimi bakımından ne düzeyde olduğunu belirlemek üzere frekans ve yüzde analizi, ikinci alt problem olan, Denetçi yeterliliklerinin denetçi ve öğretmen görüşleri bakımından anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere bağımsız örneklem t- testi, üçüncü alt problem olan, denetçi yeterliliklerinin, Öğrenim, hizmet içi eğitime katılma durumu ve Kıdem değişkenleri bakımından anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının tespiti amacıyla da ikili gruplarda bağımsız örneklem t- testi, ikiden fazla gruplarda tek yönlü varyans analizi teknikleri kullanılmıştır. Denetçiler, denetledikleri öğretmenlerle aynı veya farklı branşta olmalarının kendileri için bir yetersizlik olmadığını düşünüyorlar. Öğretmenler branşları aynı olduğunda denetçileri yeterli görmektedirler. Denetçi yeterlilikleri denetçilerin öğrenim durumları ve hizmet içi eğitimleri ile doğru orantılı olarak artmaktadır. Ancak, branşların farklı olduğu durumlarda öğrenim durumu ve hizmet içi eğitim almış olmaları denetçilerin ders denetimine ilişkin yeterliliklerinde bir fark yaratmamaktadır. Araştırma sonucunda aynı veya farklı branşlar da olmaları denetçiler açısından yetersizlik olarak görülmediği ancak öğretmenler açısından farklı branşta olmalarının yetersizlik olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenim durumları ve hizmet içi eğitimlerinin yeterlilikleri ile ilgili önemli değişkenler olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda yapılan önemli öneriler şunlardır; Denetçiler branşlaşma yoluna gidilerek hizmet içi eğitimden geçirilebilir. Denetçilerin görev alanları ile ilgili düzenlemeler yapılabilir. Denetçilerin görev alanları net bir şekilde ayrılabilir. (Soruşturma, ders denetimi vb.)Eksik görülen branşlarda yeni denetçiler alınabilir. Denetçiler; belli alanlarla ilgili eksiklerinin giderilmesi bakımından lisansüstü çalışmalara yönlendirilebilir. Araştırmadan elde edilen bulguların Türkiye'deki eğitim kurumlarında denetimin en önemli amacı olan düzeltici çalışmaların yapılmasına katkıda bulunacağı umulmaktadır. Anahtar kelimeler: Ders denetimi ,Denetçi yeterlilikleri, düzeltici çalışma.	

Title of the Thesis: The views of teachers and inspectors about the sufficiencies of primary schools inspectors from the point of branch variable (Sample: The city of Sakarya)	
Author: Ahmet ÖZER	Supervisor: Ass.Prof.Dr.Murat İSKENDER
Date: 03/04/2006	Nu. of pages: ...viii (pre text)+63 (mainbody) +3(appendices)
Department: Education Sciences	Subfield: Education Management and Auditing
In this research it is aimed to detect the problems faced in branch lesson inspection and by producing alternatives and solutions to these problems, contribution to correcting studies, which are the most important aim of inspection, is targeted. It is tried to detect what the levels of inspector and teacher sufficiency are from the same or different branch, whether the inspector sufficiency differs according to inspector and teacher opinion and whether the inspector sufficiency differs meaningfully according to personal variables. The research is carried out by scanning method. In the collection of data the section about the lesson inspection sufficiency of the inspector sufficiency survey is used which was developed by Başar (2001:208). The research is based on the 644 branch teachers who are working in 12 different primary schools in Sakarya city centre and 31 inspectors assigned to inspection committee. In the study all of the inspectors and 150 teachers, who are determined by impartial sampling method, are included. Data needed to answer the sub problems of the research is collected by surveys handed out to inspectors and teachers; the data collected is analyzed by using the SPSS program in a computerized environment. To identify the sufficiency of primary school inspectors in inspecting teachers both in their branches and in different branches from the point of lesson inspection which forms the first sub problem of the study, frequency and percentage analysis; to identify whether there is a meaningful difference in inspector sufficiency from the point of inspector and teacher view forming the second sub problem of the study, independent sample t – test; to identify whether there is a meaningful difference in inspector sufficiency from the point of education, in service training attendance and seniority variables which is the third sub problem of the study, independence sample t-test in groups of two, one way variance analyses technique is used. Inspectors think that being in the same or different branch with the teachers they inspect is not an insufficiency. Teachers accept inspectors sufficient if only they are in their branch. Inspector sufficiency increases directly with the educational status and in service training. However, education and in term training creates a difference connected with the inspectors lesson inspection when their branches are different. The result of the study showed that being in a different branch is not accepted as an insufficiency by inspectors, where as the teachers see it as an insufficiency. Educational status and in service training appear to be important variants. The important suggestions as a result of this study are listed as follows: inspectors may have in service training in order to specialize in branches. Inspectors' duty areas may clearly be defined. (Investigation, lesson inspection etc...) New inspectors may be employed in needed branches. Inspectors may be encouraged for master studies to improve their weak areas. From the findings of this study it is hoped to contribute to corrective studies which is the most important aim of inspection in the educational institutions in Turkey.	
Keywords: lesson inspection, inspector sufficiency, corrective study.	

GİRİŞ

Her örgüt, bir ihtiyacı karşılamak için kurulur. Bu, onun varlık nedenidir. Örgütlerin varlıklarını sürdürebilmeleri; amaçlarına ulaşma derecelerine, etkili ve verimli olarak çalışabilmelerine, sürekli değişen çevreye uyum sağlamak için sahip oldukları değişim becerilerine bağlıdır.

Her sistemin temel öğeleri; girdi, işleme ve çıktı alt sistemleridir. Bu alt sistemlerin uyumlu çalışması ve amaçlara ulaşma derecelerini sağlayacak kontrol- geri besleme (feedback) veya denetim alt sistemi bulunur. Üründeki hataların, sapmaların daha oluşmadan saptanması, gerekli önlemlerin alınması ve sistemin geliştirilmesi için denetim alt sistemine ihtiyaç vardır. Çıktının istenilen nicelik ve nitelikte olması, enerjinin en rasyonel şekilde kullanılması, denetim sayesinde gerçekleşir. Örgütün amacına ulaşabilmesi iyi bir denetim sisteminin oluşturulması ve işletilmesine bağlıdır.

Okulların öğrencilerini yetiştirip geliştirebilmelerinin ana koşullarından biri iyi yönetilmeleridir. İyi yönetimin vazgeçilemez parçası ise denetimdir. Eski yönetim anlayışında değerlendirme olarak verilen yönetim sürecinin yerini çağdaş yönetimde, değerlendirmeyi de içeren denetim almıştır. Denetlemediğiniz iş, sizin değil denetleyenin veya yapanın istediği şekilde yapılır. Sınıfların paspas yapılması işinin denetlenmeyeceğini bilen hizmetli, bu işi yapmayabilir. Denetlemiyorsanız yönetmiyorsunuz demektir.

Denetim, sözcük olarak Türkçe bir kavramdır. Denetim; inceleme, araştırma, doğruyu bulma, kontrol etme, araştırma ve soruşturma anlamına gelmektedir. Denetim, kamu sektöründe veya tüzel kişiliği bulunan kurumlarda yapılmakta olan işlerin mevcut mevzuata uygun olarak yapılıp yapılmadığının, yetkili kimseler tarafından denetlenmesi ve gözetilmesi süreci olarak tanımlanabilir (Taymaz, 1982: 2).

Bilgi, dil, düşünme farklılıkları nedeniyle, denetim kavramı ülkemizde bazen yanlış algılanmaktadır. Denetim karşılığı olarak başka dillerde inspection, teftiş gibi kavramlar kullanılmaktadır. Bu sözlerin dilimizdeki karşılığı denetimdir. Denetim, durumu belirleme, değerlendirme, düzeltme ve geliştirme öğelerinden oluşan etkinlikler bütünüdür. Denetim, denetlenecek durumu fotoğrafını çekiyormuşçasına her yönüyle ve

olduğu gibi belirleme, bunu olması gereken ve olabilecek olan ölçütleriyle karşılaştırarak değerlendirme, bulunan eksikleri tamamlama, yanlışları doğru ile değiştirme, gereksiz fazlalıklardan kurtulma, daha iyi durumlar olarak geliştirme işidir.

Bursalıoğlu'na göre denetim, kamu yararı adına davranışı kontrol etme sürecidir (Bursalı oğlu, 1991:129). Denetim kavramı, aşağıdaki üç ögenin birleşimi şeklinde tanımlanmaktadır;

1. Durum saptama : Var olan durumu fotoğrafını çekiyormuş gibi ortaya koyma,
2. Değerlendirme : Ölçüm sonuçlarının bir ölçütle karşılaştırılıp, yargıya varma,
3. Düzeltme ve geliştirme :Durumun tüm açıklığı ile ortaya konulmasından sonra, hataların düzeltilmesi ve bundan sonraki süreçte yapılacakların planlanması, geliştirilmesi.

Yukarıdaki üç öge ele alındığında, denetimin en önemli işlevlerinden birisi, süreç geliştirme işlevidir. Bu süreçte, denetçi bir süreç danışmanı olarak, önerilerde bulunur ve sürecin geliştirilmesine rehberlik eder.

Eski anlayışta denetim, bir durum saptama ve raporlama işi olarak görülmüş ve denetçiler tarafından bu şekilde uygulanmıştır. Düzeltip geliştirmedikçe, durumu belirleyip raporlamanın uygulamada yarattığı zararlar, yararlarından çok olacaktır. Çağdaş denetimin yakın hedefi, okullarla ilgili her şeyin düzeltilip geliştirilmesidir. Durumun belirlenip değerlendirilmesi ise bu hedefin araçlarıdır. Denetimin uzak hedefi ise, öğrenciler dahil, okuldaki herkesi özdenetimli yapmaktır. Özdenetimli olmak, çağdaş bireyin özelliklerindedir. Bu anlamda denetim, herkesin görevidir. Düzeltme ve geliştirme hedeflerine ulaşabilmek için, öğrenciler, veliler, çevre, öğretmenler, okulu ve kendilerini denetlemelidir. Okulda herkesin her şeyi denetleyebileceği açık bir yönetim uygulandığında, gizliliğe, özensizliğe, bilgi eksikliği ve yanlışlığına dayalı, yanlış, eksik ve gereksiz işler kalmayarak, okulun ve içindekilerin sürekli gelişmesi sağlanabilecektir.

Bu bağlamda denetçilerin, sınırları kalkmış ve sürekli değişen dünyada okulları, öğrencileri ve öğretmenleri başarılı ve objektif bir şekilde denetleyebilmeleri için değişen dünyanın ihtiyaç duyduğu nitelikte eğitilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu araştırmada, ilköğretim denetçilerinin kendi branşlarındaki ve farklı branşlardaki öğretmenleri denetlemedeki yeterliklerinin ne düzeyde olduğunun saptanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, ilköğretim denetçilerinin kendi branşlarındaki ve farklı branşlardaki öğretmenleri denetlemedeki yeterlilikleri ile elde edilen veriler sayesinde denetçilerin yeterlilikleri üzerinde düşünme ve tartışma olanağı elde edeceği, denetim sırasında karşılaştıkları sorunların aşılmasına ve ders denetimi bakımından gelişimlerinin desteklenmesine katkıda bulunulacağı umulmaktadır.

Bu araştırma Sakarya ili merkez ilçesinde görev yapan denetçilerin kendi branşlarındaki ve farklı branşlardaki öğretmenleri denetlemedeki yeterliliklerin düzeyinin saptanması, var olan durumun ortaya konulması, , ilköğretim denetçilerinin ders denetimi sırasındaki sorunlarını çözümlenmeleri için yapmaları gereken faaliyetlerin tespit edilmesi açısından önem taşımaktadır.

Problem Cümlesi

2005-2006 Öğretim yılında Sakarya ilinde görev yapan İlköğretim denetçilerinin, ders denetimi bakımından kendi branşlarındaki ve farklı branşlardaki öğretmenleri denetlemedeki yeterlikleri ne düzeydedir?

Alt Problemler

1. Denetçi ve öğretmen görüşlerine göre; ders denetimi bakımından denetçi yeterlikleri denetçi ve öğretmen aynı branşta ve farklı branşta iken ne düzeydedir?

2. Denetçi yeterlikleri;denetçi ve öğretmen görüşleri bakımından,denetçi ve öğretmen

a) Aynı branşta,

b) Farklı branşta olduğunda anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

3. Denetçi ve öğretmen aynı veya farklı branşta olduğunda, denetçi yeterlikleri;

- a) Öğrenim
- b) Hizmet içi eğitime katılma durumu
- c) Kıdem değişkenleri bakımından anlamlı olarak, farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Araştırma; branş ders denetiminde karşılaşılan sorunların tespit edilmesi, bu sorunların çözümüne yönelik alternatifler ve çözüm yolları üretilmesi ve bu şekilde denetimin gerçek ve en önemli amacı denilebilecek olan düzeltici çalışmaların yapılabilmesine imkan tanıyabilecek olması ve konuyla ilgili araştırmacılara veri sağlaması bakımından önemli görülmektedir.

Sayıtlar

Ders denetimi bakımından denetçi yeterlikleri ile ilgili samimi, objektif ve sağlıklı verilerin ilköğretim denetçi ve öğretmenlerinden alınacağı varsayılmıştır. Öğretmenlerin başka ilköğretim okullarında çalıştıkları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırma Sakarya İli merkez ilçesinde görev yapan ilköğretim öğretmenlerinin ve Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bulunan İlköğretim denetçilerinin görüşleri ile sınırlıdır. Ayrıca denetçi yeterlilikleri, ders denetimi yeterlilikleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1. Denetimin Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde denetimin gelişimini, cumhuriyet öncesi ve cumhuriyet sonrası iki dönem halinde incelemek olasıdır. Bunlar; imparatorluk dönemi ve cumhuriyet dönemidir.

1.1.1. İmparatorluk Dönemi

Tanzimat döneminde kurulan Meclis-i Umum-u Nafia, ülkenin eğitim-öğretim sorunları ile ilgilenmiş ve bir layiha yayınlamıştır. Bu layihada, sıbyan okullarının düzene konulması, mahalle mekteplerinin hal ve bilgilerine bakmak üzere denetçiler tarafından denetleneceği belirtilmiştir (Bilir ,1991:38). 1838 yılında Rüştüye Mekteplerinin açılmasına esas olan Mahalle Mektepleri Hakkındaki Layiha, bu okullardaki öğretim aksaklıklarının giderilmesi, öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin saptanması ve geliştirilmesi, öğrencilerin daha iyi yetişmelerinin sağlanması için, görevlendirilecek memurlarca denetim edilmelerini öngörmektedir. Mekatib-i Umumiye Nezaretine bağlı olarak, 1846 yılında, Mekatib-i Sıbyaniye Muinliği ve Mekatib-i Rüştüye Muinliği adlarını taşıyan iki kurum kurulmuş ve bunlara denetim görevi yapan "muin"ler atanmıştır. 1847 yılında "Sıbyan Mekatib-i Hocaları Efendilere İta Olunacak Talimat" adlı yönetmeliğin öğretmenlerle ilgili bölümünde, mektepleri denetlemek hocalara yol göstermek üzere memurların olduğu ve bunlara Muini" denildiği belirtilmektedir (Teftiş Kurulu, 1993:15).

İlk, orta ve yükseköğretim denetçileri 1889 yılına kadar farklı öğretim dairelerine bağlıyken, bu tarihte tek bir daireye "Memurin-i Teftişiye" bağlanmışlardır (Bilir, 1991:43).

Sıbyan ve Rüştüye mekteplerini denetleyen memurlara "denetçi" ünvanı ilk defa 1862 yılında verilmiştir. 1869 yılında oluşturulan Maarif-i Umumiye-Nezaretine bağlı vilayet maarif meclislerinde, muhakkik ve denetçiler görevlendirilmiştir. 1913 yılında yürürlüğe giren Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu Muvakkati ile, ilk mekteplerde denetimin ilk mektep denetçileri tarafından yapılması öngörülmüştür. Denetçilerin görevleri de, "denetim, tahkikat ve irşat" olarak belirlenmiştir. 1914 yılında yürürlüğe giren Maarif Denetçilerinin

Vazifelerine Dair Talimatnâme, ortaöğrenim ve diğer kurumların teftişinde göz önüne alınacak esasları belirtmektedir (Taymaz, 1997:14).

1.1.2. Cumhuriyet Dönemi

1 Ekim 1923 tarihine kadar denetim makamı müdürlük iken, bu tarihte Maarif Vekaleti Heyet-i Teftişiyeye Riyaseti olarak adlandırılmıştır (Sorguç, 1982:201). 3 Mart 1924 tarihli "Tevhid-i Tedrisat Kanunu" ile tüm medrese ve okullar Maarif Vekaletine bağlanmıştır. Bu durum Heyet'i Teftişiyeye Riyaseti' nin görevlerini yeniden değerlendirilmesini gerektirmiş ve 20 Mayıs 1925'te Konya'da "Maarif Umumi Denetçileri Toplantısı" yapılmış, "Maarif Denetçileri Umumiyetlerinin Hukuk Salahiyet ve Vazifelerine Dair Talimat" hazırlanmıştır. Maarif Vekili adına, eğitim kuruluşlarının yasalara uygun görevlerini yapıp yapmadıklarını denetlemek üzere, Denetçi-i Umumiye ve Muavinleri atanması öngörülmüştür" (Cengiz, 1992:56).

1925 yılında, Türkiye'de gelmiş geçmiş medeniyetlerin kalıntılarını aramak, bulmak, toplamak, incelemek, yerinde korunacaklar için gereken tedbirleri almak, bu eserleri muhafaza eden kuruluşları denetlemek amacı ile "hars denetçiliği" oluşturulmuştur (Su, 1974:24).

Milli Eğitim Bakanlığınının 03. 04. 1925 tarih ve 789 Sayılı Taşra Örgütü Yasası ile Maarif Eminlikleri kurulmuş, bu yasa ile Türkiye, başında maarif emini bulunan bir veya birkaç ilden meydana gelen on üç bölgeye ayrılmıştır. Maarif eminliklerinin kurulması üzerine, denetçilerin hak, yetki ve salahiyetlerine ilişkin yönetmelik hazırlanmış, "denetçi umumi" yerine "vekalet denetçisi" ünvanı kullanılmış, denetçi muavinliği kaldırılmıştır. Vekalet denetçileri de "merkez" ve "mıntıka denetçileri" olmak üzere ikiye ayrılmışlardır (Cengiz, 1992: 56 ve Su ,1974: 21-22). Merkez denetçileri yapacakları işler bakımından ;

1. Eğitim-öğretim müfettişleri,

2. Yönetim müfettişleri,

3. Kütüphane, Sanayi-i Nefise (Güzel Sanatlar) ve Müze müfettişleri olmak üzere üçe ayrılmışlardır (Su, 1974:22).

Merkez denetçileri yetkisine sahip genel denetçiler içerisinde yer alan Maarif müşavirleri; 164 Sayılı kanunun 2. maddesinin "umumi müfettişlik emrine hükümetçe arzu edilen bakanlıklardan lüzumu kadar müşavir verileceği" hükmüne dayanılarak oluşturulmuştur. 1931 yılında, 1834 Sayılı Yasayla maarif eminliklerinin kaldırılması ile mıntıka ve merkez müfettişlikleri tekrar birleştirilmiştir. 1933 yılında 2287 sayılı kanunla, MEB günün şartlarına göre yeniden yapılandırılmıştır. Bu kanunda "bakanlık müfettişliğinin kuruluş şekli, çalışma biçimi ve görevleri tüzükle belirlenir" (Teftiş Kurulu Başkanlığı ,1993: 17), denilmesine rağmen, tüzük 1993'te hazırlanabilmiştir. 1926'da kabul edilen yönetmelik, 1967'ye kadar yürürlükte kalmıştır. 1941'de mesleki ve teknik eğitime bağlı Teknik Eğitim Müfettişliği kurulmuştur {Su, 1974:21-24}. 1949 yılında bakanlık müfettişleri bölgelere dağıtılmış, 1950 yılında bu uygulamadan vazgeçilerek, Ankara. İstanbul ve İzmir merkezlerinde toplanmıştır (Cengiz, 1992:56). 1971'de Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile, "Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılığı" kadrosu oluşturulmuş, 1972'de Bakanlık olur'u ile soruşturma işleri, denetim çalışmalarından ayrı yürütölmeye başlanılmıştır.

İmparatorluk devrinde, harp ve mühendislik okullarında üstün başarılı olan öğrencilerin daha iyi yetiştirilmeleri için 1833 yılında Paris, Viyana ve Londra'ya öğrenci gönderilmeye başlanmış ancak bu öğrencilerin yurt dışında bazı olaylara karışması nedeniyle, 1913 yılında öğrenci olaylarını takip etmek üzere merkezi Berlin'de bulunan öğrenci müfettişlikleri kurulmuş, Cumhuriyet döneminde çıkarılan 1416 sayılı "Yabancı Ülkelere Gönderilecek Öğrenciler Hakkındaki Kanun" ile yabancı ülkelere öğrenci gönderme işleri Milli Eğitim Bakanlığı'na verilmiştir. Bu yönetmeliğe göre, Almanya, Fransa, İngiltere, İsviçre'de ve New York'ta birer öğrenci müfettişliği ve kültür ataşeliği açılmıştır. Bu müfettişlerin kadroları Teftiş Kurulu Başkanlığında olup, görevleri bölgelerine giren bu ülkelere giden öğrencilerin durumları ile ilgilenmek ve gerekeni yapmaktır (Taymaz, 1978:15). 1945 yılında çıkarılan 4926 Sayılı Kanunla, öğrenci müfettişlerinin Türk Elçilik Kurulları'na "ataşe" olarak atanmaları hakkı tanınmıştır.

1983 yılında çıkarılan 179 ve 208 sayılı Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname ile öğrenci müfettişliğine son verilmiş, böylece teftiş kurulunun yurt dışı birimi kapatılmıştır (14. 12. 1983 tarih ve 1851 Sayılı Resmi Gazete).

Teftiş Kurulu Başkanlığında, 1925-1932 yıllarında 22 Bakanlık Müfettişi, 1933 yılında ikisi yurt dışı öğrenci müfettişi olmak üzere toplam 26 müfettiş, 1945-1946 yıllarında üçü yurt dışı öğrenci müfettişi olmak üzere toplam 39 müfettiş, 1969-1970 yıllarında 113 müfettiş, 1977 yılında altısı yurt dışı olmak üzere toplam 200 (Su ,1974 ; Gökten, 1986; Ayhan ,1986; Sorguç,1982), 1990 yılında 370 bakanlık müfettişi görev yapmıştır. 1998 yılında da 327 bakanlık müfettişi bulunmaktadır (Teftiş Kurulu Başkanlığı ,1998). 1983 yılında çıkarılan 179 ve 208 sayılı Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname ile Milli Eğitim ve Gençlik ve Spor Bakanlıklarının birleşmesi sonucu, iktisat, işletme ve eğitim fakültelerinden mezun 25 Gençlik ve Spor Bakanlığı müfettişi, MEB Teftiş Kuruluna taşıdıkları kadro ve ünvanla katılmışlardır (Cengiz, 199: 62).

1.2. Eğitim Sisteminde Denetimin Yasal Dayanakları

Bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetinde tüm kurum ve kuruluşlar, yasal çerçevede içerisinde kendisine tanınan hak ve yükümlülükler göre, işlevlerini yürütmeye çalışmaktadırlar. Eğitim sisteminin en önemli ve vazgeçilmez alt sistemlerinden olan denetim alt sistemi de, anayasa, yasa, tüzük, yönetmelik ve yönergelere dayalı olarak işlevini sürdürmektedir. Bu dayanaklardan başlıcaları aşağıda sıralanmıştır:

1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 42, maddesinin 3. fıkrası, "eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre devletin gözetim ve denetimi altında yapılır" demektedir.

2. Milli Eğitim Temel Yasasının 17. maddesi; "resmi, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, milli eğitimin amaçlarına uygunluğu bakımından Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimine tabi" olduğu, 56. maddede ise, bakanın gözetim ve denetim yetkisinin YÖK , bakanlık ve ilköğretim denetim kurulları eliyle yürütüldüğü belirtilmektedir (Yasa No:1739).

3. Devlet Memurları Kanununun 10. maddesi, memurun denetim raporlarının sicil dosyasına konulacağını belirterek, memurun denetiminin yapılacağını açıklamaktadır (Yasa No: 657, 1965)

4. İlköğretim ve Eğitim Kanununun 23. maddesi, "ilköğretim kurumlarının rehberlik, denetim, soruşturma işlerini yürütmek üzere ilköğretim müfettişleri görevlendirilir" denmekte, ilköğretim müfettişlerinin yetki görev ve atanma usul ve esasları yönetmelikle tespit edileceği belirtilmektedir (Yasa No:222, 1961).
5. İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkındaki Kanun'un 16. maddesi, ilk ve ortaöğretim öğretmenlerinin terfilerinin müfettiş raporu ve milli eğitim müdürlerinin uygun görüşleri ile gerçekleşebileceğini belirtmektedir (Yasa No:1702, 1930).
6. Hususi idarelerden maaş alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarına, terfi, taltif ve cezalandırılmalarına, bu öğretmenler için teşkil edilecek sağlık ve içtimai yardım sandığı ile yapı sandığına öğretmenlerin alacaklarına dair kanunun 7. Maddesi; memurlardan vazifelerini yapmakta ihmali görülenlerin kusurlu sayılacağı, bu kusurun düzeltilmesi; başöğretmen, maarif memuru, ilköğretim müfettişi, maarif müdürü tarafından memura bildirileceğini belirtmektedir (Yasa No: 4357, 1943).
7. Özel Öğretim Kurumları Kanununun; 43, 44, 45, 46. maddeleri, bu kurumların seviyeleri göz önünde tutularak, özel yönetmeliğe göre denetim ve denetlemeye tabi tutulacağını belirtmektedir (Yasa No; 625, 1965).
8. MEB'nin Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 27. maddesi, teftiş kurulunun görevleri ile ilgilidir (Yasa No: 3797, 1982).
9. Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Tüzüğü, teftiş kurulunun, müfettişlerin görevleri, çalışma usul ve esaslarını belirlemiştir (9 Şubat 1993 tarih ve 21501 sayılı Resmi Gazete).
10. Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği, teftiş kurulu ve müfettişlerin görev, yetki, sorumlulukları, atama, yer değiştirme, nakil ve denetim etkinlikleri ile ilgili hükümleri kapsamaktadır (3 Ekim 1993 tarih ve 21717 sayılı Resmi Gazete).
11. İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliği, ilköğretim müfettişleri yardımcılarının atama, yer değiştirme, görev, yetki ve sorumluluklarını açıklamaktadır (21 Ocak 1991 tarih ve 2329 sayılı Tebliğler Dergisi).

12. İlköğretim Kurumları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel ilköğretim kurumlarının denetimi, denetimlerde dikkat edilecek hususlar, denetim ilkeleri, denetim gruplarının oluşturulması, grup başkanlarının müfettiş ve müfettiş yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları ayrıntılı olarak açıklanmaktadır (28 Ekim 1991 tarih ve 2346 sayılı Tebliğler Dergisi). İller idaresi Kanunu, MEB Sicil Amirleri Yönetmeliği, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Ortaöğretim Kurumları Yönetmelikleri gibi birçok yasal metinde denetim ve müfettişle ilgili hükümler yer almaktadır.

1.3. Denetimin İlkeleri

İlke, düşünce ve eylemlerde gözetilmesi gereken özellik anlamındadır. Davranışların ilkelere uygun olması gerekir. İlkeler, davranışları amaçlara yönlendirmek için konur, böylece ilkelere uygun davranıldığında, amaçlanan sonuçlara ulaşılabilir. Okulların denetiminde de okulun amaçlarına ulaşabilmesi için, denetimin, denetim ilkelerine uygun yapılması gerekir. Denetimin ilkeleri, başka bakış açılarıyla başka şekillerde de gruplanabileceği gibi, aşağıdaki sekiz grupta da toplanabilir (Başar,1995):

1.3.1. Amaçlılık

Denetim etkinliklerinin, denetimin yakın ve uzak amaçlarına uygun olması demektir. Denetsel etkinlikler, eskiden olduğu gibi, eksik bulma, suç üstü yakalama, sıkıntıya sokma gibi amaçlarla değil, düzeltme ve geliştirme amaçlarıyla yapılmalıdır. Bu ilkeye uyan müfettiş, "gitse de kurtulsak" denen değil; istenen, beklenen, aranan insan olabilir.

1.3.2. Planlılık

Her denetsel eylem, ulaşılmak istenen sonuçlar belirlenerek önceden planlanmalı, yıllık planlar yanında günlük planlar da yapılmalıdır. Plan, kaynakların etkili kullanılması ve geleceğin görülebilmesi, geleceğe bugünden hazırlık yapılabilmesi için gereklidir. Plansız işlerin yapımı rastlantıya bağlı kalır, hazırlıksızlık nedeniyle de gecikir, aksar. Plan olmadığında eşgüdüm de yapılamayacağı için, işlerin birbirine uyumu sağlanamaz, denetim için ölçüt bulmak zorlaşır.

1.3.3. Süreklilik

Denetimde süreklilik olmazsa, eksik ve yanlışlar yeni denetime kadar sürer, gelişme de gecikir. Her işin son basamağı o işin denetimidir. Sürekliliği sağlamanın iki etkili yolu; denetim görevlerini yaymak ve kişileri özdenetimli yapmaktır. Okul yöneticileri, okullarında bulduklarından, sürekli denetim yapma olanağına sahiptirler. Okuldakilerin özdenetimli olması, okulu benimsemesi, denetimi herkesin işi yapar, yöneticinin denetim yükü azalır.

1.3.4. Nesnellik

Nesnellik somut gerçekçiliktir. Bu ilkenin amacı, denetimde yanlıgıların oluşmamasıdır. Gerçek dışı bir denetim, aldatma ve aldanma yoluyla denetimi hedeflerinden saptırır. Nesnelliği sağlamak için denetçi, gerçek ve tam bilgiye sahip olmalı, yansız davranmalı, duygularının aklının önüne geçmesini engellemelidir. Denetim ölçütleri(kriter) nesnel, ölçünleri (standart) gerçekçi olmalı, bilgi ve yargılar sayısallaştırılmalıdır.

1.3.5. Bütünlük

Denetlenen durumun tamamı ele alınmalı, bir veya birkaç rastlantısal parçadan elde edilen bilgi ile bütün hakkında yargıda bulunulmamalıdır. Denetimde sistemli düşünme egemen olmalı, bir durumu-sonucu etkileyebilecek her şey hesaba katılmalıdır. Böylece örneğin çeşitli etmenlerin rol oynadığı öğrenci başarı veya başarısızlığının yalnızca öğretmene bağlanması gibi bir yanlış yapılmamış olur.

1.3.6. Durumsallık

Görelilik de denebilecek olan durumsallık, durumun gerektirdiği, koşulların etkilediği her şeyin gözetilmesi demektir. Durumsal farklılıklar süreç ve sonuçları da farklılaştırır, farklı olmayanın farklı, farklının farksız görülmesine yol açabilir. Durumsallık, beklentileri ve değer yargılarını oluştururken, koşulların gözetilmesini gerektirir. Farklı koşullarda çalışan insanlardan aynı sonuçlar beklenmemelidir.

1.3.7. Açıklık

Kapalılık,gizlilik, görülmesi,bilinmesi istenmeyen şeylerin varlığı demektir. Gizlenen işlerin kötülüğü, yanlış, haksızlığı barındırması daha kolaydır; Bu nedenle de gizlilik yerini açıklığa bırakmalıdır. Gizlilik birilerine bilgi sağlayıp güç verdiği, diğerlerinden o bilgileri gizleyip onları o güçten yoksun bıraktığı için, insanlar arasında haksız dengesizlikler yaratır. Gizlilik, denetimin böylece de düzeltip geliştirmenin engelidir. Denetimdeki her etkinlik ve sonuçları denetlenene, denetlenen de denetleyene açık olmalıdır. Böylece gizlilik ve belirsizliğin sakıncaları önlenir, planlama ve nesnellik kolaylaşır, eylemlerin beklentilere uygunluğu artar, amaçlara ulaşmak olası hale gelir. Açıklık olmazsa durum olduğu gibi belirlenemez, düzeltilip geliştirilemez.

1.3.8. Demokratiklik

Demokrasi, insanların kendilerince yönetilmesidir, çoğunluğun yönetimi değil, çoğulcu yönetimdir. Demokratik denetim, denetim işine denetleneni de katmak, onu da denetçi yapmaktır. Bu, denetime direnci azaltır, kişiyi bilinçlendirir, özdenetime götürür. Denetçinin denetimden etkilenen herkesin düşüncelerine açık olması, denetim süreçlerinin tamamına denetlenenleri de katması gerekir. Denetlenenin katılımı olanları anlamasını, gelişebilmesini sağlar, denetime denetlenenin gözüyle bakmayı kolaylaştırır, katılmayla alınan kararı denetlenenin benimsemesi ve uygulaması olasılığını artırır. Demokratik olmayan denetçi, denetlenenin direnmesi ve bilgi gizlemesi nedeniyle, durumu belirleyebilmesi bile çok güçtür.

1.4. Denetim Türleri

Eğitimdeki denetim türleri olarak eski ve çağdaş denetimlerden söz edilebilir. Bugün yaygın biçimde kullanılan eski denetim algısına denetim denemez. Kavramların iyi bilinmeden kullanılması sonucu, bugün "teftiş ve denetim", "rehberlik ve denetim", "denetim ve değerlendirme" gibi yanlış kullanımlar görülmektedir. Rehberlik, denetimin düzeltme geliştirme boyutu içinde bulunan yol değil, yollar göstermeyi esas alan bir etkinliktir. Değerlendirme, denetimin üç ögesinden biri olarak onun içinde yer alır.

Bazı yayınlarda denetim türleri olarak yer alan yönetsel denetim (kurum denetimi) ders denetimi, sınav denetimi ayrımları, denetim türü değil, denetimin uygulandığı iş türüdür: Yönetim işlerinin denetimi, ders işlerinin denetimi, sınav işlerinin denetimi gibi. Bunların hepsinde de uygulanması gereken denetim, çağdaş denetimdir. Çağdaş denetimin okullarda da uygulanan özel bir biçimi, "bir sorunu birlikte çözme" amacına odaklanan iyileştirici (klinik) denetimdir. Bu denetim, sorun sahibinin, kendisine yardım edecek başka biri ile çalışıp uygulama yaparak, sorunu çözmesi şeklinde yapılır. İyileştirici denetim ilgili kaynaklarda öğretmenler için öngörölmüş olmakla birlikte, yöneticiler ve diğer çalışanlar için de birlikte sorun çözme ve yaparak öğrenme yöntemi olarak kullanılmalıdır. Özellikle, çalışanları yetiştirme görevini yaparken, okul müdürünün bu yöntemi kullanması önerilir.

İyileştirici denetim, çözümü için denetlenenin başka biriyle birlikte çalışmaya gereksinim duyduğu bir sorunla karşılaşıldığında uygulanır. İyileştirici denetimin basamakları farklı kaynaklarda değişik sayıda yer almaktadır. Sorunun kapsamı ve boyutları değıştikçe iyileştirici denetimin bazı basamakları yinelenenlikle birlikte, bu denetimin en az şu üç basamağı içermesi gerekir: Ön görüşme, gözlem-inceleme, son görüşme. Bunlar, çağdaş denetimin de basamaklarındandır.

Ön görüşmenin amacı, tarafların sorunu, birbirlerini ve amaçlarını iyi tanınması, yapılacakların birlikte belirlenmesidir. Denetlenecek olanın güçlü-zayıf yanlarının denetleyence iyi bilinmesi, hazırlıkların türü ve yönünün belirlenmesinde işe yarar. Bu ikili ön görüşmede sorunu ve etmenlerini etraflıca inceler, nelerin, ne zaman, nasıl yapılmasının gerektiğine birlikte çalışarak karar verir, ayrıntılı bir plan yaparlar. Görüşme bittiğinde nelerin nasıl yapılacağı konusunda denetlenenin hiçbir kuşkusu kalmamalıdır.

Gözlem- inceleme aşamasında, denetlenen planı uygularken denetleyen de ön görüşmede kararlaştırdıkları ölçütlere göre gözler, inceler. Uygulama sona erince, son görüşme aşamasında denetleyen ve denetlenen uygulamayı önce ayrı ayrı, her biri kendi kendine, sonra birlikte değerlendirirler. Kendi kendine değerlendirme, denetlenene yaptıklarını düşünme fırsatı verir. Bazı kaynaklar, son görüşme öncesine bir "gözlem sonrası çözümleme" basamağı koyar. Burada, gözleyen ve gözlenenin gözlem sürecini

ayrı ayrı çözümlemesine yer verirler. Ama bu iş, gözlem sonrası görüşmede birlikte de yapılabilir. Birlikte değerlendirmede, örneğin denetçi öğretmene "planladığımız işlerden hangilerinin nasıl uygulandığını düşünüyorsun" diyerek onun yargılarını alır. İyi, eksik, yanlış uygulamalar ve nedenleri birlikte belirlenir. Eksik, gereksiz fazla ve yanlışlar öğretmenin kendi çabasıyla giderilemeyecek kadar çok veya önemliyse, iyileştirici denetim yinelenir. Bunlar çok veya önemli değilse, hemen orada birlikte iyileştirme yapılır (Başar,1995).

1.5. Denetimin Öğeleri

Çağdaş denetim, durumu belirleme, değerlendirme, düzeltme-geliştirme düzenindeki üç ana öğeden oluşur. Bu öğelerin sıralanışı, denetim süreçleriyle paralellik gösterir. Bu nedenle burada denetimin öğe ve süreçleri, birlikte ve öğe sıralaması izlenerek incelenecektir (Başar,1995).

1.5.1. Durumu Belirleme

Denetimin ilk öğesi, durumu belirlemektir. Bu öğenin işlevi, "neler, nasıl, neden oluyor" sorularına eksiksiz ve doğru yanıtlar bulmaktır. Amaç, olanların fotoğrafının, çekiliyormuş gibi belirlenmesidir. Bu sonuca ulaşabilmek için, bilgi toplama işi çok yönlü olarak yapılmalı, ilgililerin görüşleri de alınmalıdır. Bu öğenin işleyişinde yapılması önerilen işler şunlardır:

1-Denetim Planının Yapılması: Denetçi, okuldaki herkesin geliştirilmesinden sorumludur. Bu sorumluluğun yerine getirilmesi, amacı düzeltmek ve geliştirmek olan denetime bağlıdır. Denetçi, her eğitim dönemindeki denetimlerin yıllık planını yapmalıdır.

2- Ön Görüşme: Çağdaş denetimin amacı suçüstü yakalama ve kusur bulup raporlama olmadığından, aksine bir zorunluluk olmadıkça, denetleneceklere en az bir hafta öncesinden haber verilir, getirmesi istenen belgeler de söylenir ve denetim öncesinde bir ön görüşme yapılır. Bu görüşmede, denetlenecek işle ilgili bir sorun olup olmadığı sorulur, denetimin yeri ve zamanı birlikte kararlaştırılır. Ön görüşme, yalnızca

denetlenecek işle değil, kişinin diğer işleriyle, günlük yaşamıyla, sorun ve mutluluklarıyla ilgili konuşmaları da içermelidir.

3- Gözlem-İnceleme: Yapılacak gözlem veya incelemenin zamanının önceden bildirilmesi etik yararlar dışında da önemli yararlar sağlar. Kişi denetleneceğini önceden bildiği için, özdenetim yoluyla eksik ve yanlışlarından kurtulmaya, yapabileceklerinin en iyisini yapmaya çalışabilecektir. Böylece, denetçinin gözlem ve incelemesi başlamadan, denetimin amaçları gerçekleşmeye başlayacaktır. Bunun bir yararı da kişinin özdenetime alışması yoluyla, denetçinin yapacağı denetime gereksinimin azalması, denetçinin zamanının artmasıdır. Habersiz denetim, suçüstü yakalama amaçlı denetimde olur, çağdaş denetimde olmaz.

1.5.2. Değerlendirme

Denetimin ikinci ögesi, değerlendirmedir. Değerlendirme, ölçümlerin bir ölçütle (kriter) karşılaştırılması, belirlenen ölçünlere (standart) göre, sonucun değer yargısı olarak belirtilmesi işidir. Değerlendirmenin amacı, düzeltmek ve geliştirmektir.

İşlerin değerlendirilmesinde denetçi, bunun kişinin değil, işinin değerlendirilmesi olduğunu belirtmeli, kendisinin, daha farklı bir ölçütle değerlendirileceğini anımsatmalıdır. Böylece kişinin değil, işinin iyi, eksik, yanlış, gereksiz, fazla olduğu vurgulanmış, hedef olarak kişi değil, işi alınmış olur. Bu durumda düzeltilip geliştirilecek olan da kişinin işidir. Böylece olumsuzluklar kişiye değil, işine yöneleceğinden, kişinin kendini olduğundan fazla rahatsız hissetmesi önlenir.

1.5.3. Düzeltme-Geliştirme

Bu süreç, denetimin yakın hedefini gösterir, denetimin işlevi burada görülür, yararları burada elde edilir. Bu nedenlerle, bu süreci içermeyen işlemlere denetim denemez. Bu basamakta, değerlendirme sonuçları esas alınarak, değerlendirmede belirlenen eksikler tamamlanır, yanlışlar doğrularla yer değiştirilir, gereksiz fazlalar ortadan kaldırılır.

Düzeltme süreci, düzeltilecek olanın kapsamına, önemine, alacağı zamana, olanaklara göre farklı işlemler gerektirir. Örneğin düzeltme için öğretmenin bir yayını okuması

yetiyorsa, denetçi, o yayını önerir, okuma bittiğinde o işle ilgili denetimi yineler. Düzeltme, bir kişiyle bir süre birlikte çalışmayı gerektiriyorsa, denetçi, öğretmeni o işte çok iyi olan başka bir öğretmenle veya kendisiyle çalıştırma yolunu kullanabilir, başka bir öğretmenle çalışma durumunda denetim yinelenir. Düzeltme, okul olanakları ötesinde veya daha uzun süreli çalışmalar gerektiriyorsa, öğretmen, okulda, ilçede, ilde, merkezde açılan bir hizmet içi eğitim kursuna gönderilir, kurs sonunda denetim yinelenir.

Geliştirme süreci, her denetimde kullanılmalıdır, çünkü her işin daha iyisi yapılabilir. Gelişim planını, denetlenen ve denetleyen birlikte yapmalıdır. Bu bir araştırma planı olmalıdır.

1.6. Denetçilerin Görevleri

Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliğinde (1993), denetçilerin görevleri; öğrencilerin belirlenen amaçlara uygun yetişmeleri için alınacak önlemlere ilişkin inceleme ve araştırmalar yapmak, denetim, inceleme, gerektiğinde soruşturma yapmak, öğretimde yanlışlık ve eksiklikleri saptamak, araştırma ve incelemeler yapmak, öğretmenlerin moral güçlerini, örgüte bağlılık derecesini arttırmak, olarak belirtilmektedir (25 Ekim 1993 tarih ve 2393 Sayılı . Tebliğler Dergisi).

1990 MEB ilköğretim Denetçileri Kurulu Yönetmeliği, ilköğretim denetçilerinin görev, yetki ve sorumluluklarını; rehberlik ve işbaşında yetiştirme, denetim ve değerlendirme, inceleme, soruşturma, olarak belirtmektedir (21 Ocak 1991 tarih ve 2329 sayılı Tebliğler Dergisi).

Örgütlerin belirlenen amaçlara ulaşma derecelerinin saptanması, sapmaların önlenmesi, üründe verim ve kalitenin sağlanması, işgörenin iş başında yetiştirilmesi, mesleki rehberliğin sağlanması, personelin başarısının ortaya çıkarılması, üst sistemler ile alt sistemler arasında iletişim sağlanması, personelin güdülenmesi, teknolojik gelişmeler konusunda çalışanların aydınlatılması, okul-çevre ilişkilerinin geliştirilmesi denetim alt sistemlerinin görevleri arasında sayılabilir.

1.7. Denetim Sisteminin Örgüt Yapısı

Türk Milli Eğitim Sistemi, birbiri ile organik bağı olmayan iki ayrı kısım tarafından denetlenmektedir. Bunlar; Bakanlık Teftiş Kurulu ve İlköğretim Denetçileri Kurulu'dur.

1.7.1. Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu

Bakanlık Teftiş Kurulu; bakan adına, bakanlık merkez örgüt birimlerini, il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin, resmi ve özel ortaöğretim kurumlarının, öğretmen evlerinin ve lokallerin, üniversiteye hazırlık eğitimi veren dershanelerin denetimini yapan, verilen inceleme, soruşturma ve araştırmaları yapan, merkezi Ankara'da olan, İzmir ve İstanbul'da teftiş merkezi koordinatörlükleri bulunan kurumdur.

1.7.2. İlköğretim Denetçileri Kurulu

İlköğretim Denetçileri Kurulu, il milli eğitim müdürlükleri bünyesinde yer alır. İlköğretim denetçileri kurulu; başkan, başkan yardımcıları, grup başkanları, ilköğretim denetçi, denetçi yardımcıları ve bürodan oluşur, ilköğretim denetçileri; resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumları, ilköğretim kurumları ile il bazında; tüm kurslar, etüt merkezleri, ortaöğretime hazırlayıcı eğitim yapan dershaneler, halk eğitim merkezlerinin denetimini, valilik ve milli eğitim müdürlüğünce verilen inceleme, soruşturma ve araştırmaları yapar.

1.8. İlköğretim Denetçilerinin Atama ve Yetiştirilmesi

31 Ocak 1927 tarihli ilk Tedrisat Denetçileri Talimatnamesi, ilköğretim denetçisi olabilmek için; ilköğretmen okulunu bitirmiş olmak, beş yıl aralıksız öğretmenlik yapmış olmak, 25-4-5 yaşları arasında bulunmak şartlarını getirmiştir. Bu yönetmelik, ilköğretmen okulu müdür yardımcılığı ile, metot ve uygulama öğretmenlerine ilköğretim denetçisi olabilme hakkı vermiştir (Bilir,1991:48). Dönemin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati, denetim etkinliklerinin amacına ulaşabilmesi, denetçilerin alanında özel öğrenim görmeleri ile sağlanabileceğini belirtmiş ve 1927 yılında bu amaçla Gazi Terbiye Enstitüsü' nü açmıştır. Böylece, Türk Milli Eğitim sisteminde ilk kez, denetçiler, öğretmenlik dışında, denetim alanında öğrenim görme olanağı elde etmişler, denetçilik bir uzmanlık alanı olarak görülmeye başlanmıştır.

1937 yılında 3238 sayılı yasa ile, ilköğretim denetçiliklerine bağlı "Gezici Başöğretmenlik" kurulmuştur (Bilir,1991:52). 1938 yılında 3407 sayılı yasa ile ilköğretim denetçiliğine atanacaklara Gazi Terbiye Enstitüsünden mezun olması şartı getirilmiştir (Karakaya, 1988). 1945 yılında ilköğretim denetçilerinin stajyer denetçi olarak atanmaları hükmü getirilmiştir (Yıldırım, 1993:16). 1946-1947 öğretim yılında Gazi Terbiye Enstitüsü, üst düzey yönetici ve denetçi, yetiştirme amacı ile öğrenci almamıştır. Ancak gereken düzenleme de bir türlü yapılamamıştır. 1950 yılında İstanbul'da Atatürk Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü açılmıştır. 1958 yılında ilköğretim denetçi açığının kapanması amacıyla ilkokul öğretmenlerinden kurs yoluyla ilköğretim denetçisi yetiştirilmeye başlanılmıştır. 222 sayılı ilköğretim ve Eğitim Yasasının 23. maddesi, gerektiğinde kurs yoluyla ilköğretim denetçisi yetiştirilebileceğini belirtmesi, bu uygulamaya destek sağlamıştır. Böylece 1966'ya kadar kursla ilköğretim denetçisi yetiştirilmesine devam edilmiştir (Karakaya ,1988; Bilir,1991:53). 1962 yılında yayınlanan "İlköğretim Denetçileri Yönetmeliği" ne dayanılarak, Ankara Gazi ve İstanbul Çapa Eğitim Enstitülerinin Eğitim Bölümleri kontenjan sayılarını arttırarak, eğitimci ve denetçi yetiştirmeye başlamışlardır. 1965 yılında kursla ilköğretim denetçisi yetiştirilmesi uygulamasına son verilmiş, 1968 yılında eğitim enstitüleri eğitim bölümlerinin eğitim süresi üç yıla çıkarılmıştır. Böylece daha nitelikli ilköğretim denetçi yetiştirilmeye başlanılmıştır (Bili ,1991:54) 1969 yılında, illerde ilköğretim denetçileri kurulu başkanlıkları kurulmuştur. 22 Ağustos 1980'de çıkarılan yönetmelik ile, ilköğretim denetçilerinin tayin ve nakillerinde aranacak özellikler, usul ve esaslar ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Bu yönetmeliğe dayanılarak, beş yıl ilkokul yönetici ve öğretmenliği yapmış 3 yıllık eğitim enstitülerinin Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik, Fen Bilgisi bölümlerinden mezun olan öğretmenler, Ankara ve İstanbul eğitim merkezlerinde 600 saatlik kursa tabi tutularak, ilköğretim denetçisi olarak yetiştirilmiştir (Bilir, 1991).

1982-1983 öğretim yılında, Milli Eğitim Bakanlığı önceden sınıf öğretmenliği yapmış, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik ve Fen Bilgisi öğretmenlerini Ankara ve İstanbul' da 600 saatlik kursa tabi tutarak ilköğretim denetçi olarak atamaları yapılmıştır. 1983-1984 öğretim yılında üç yıllık eğitim enstitüsü bölümü mezunu öğretmenlerden yazılı ve mülakatla seçilen 480 öğretmen Ankara ve İstanbul hizmet içi kurs merkezlerinde 600 saatlik bir kursa tabi tutularak, ilköğretim denetçisi olarak atanmışlardır (Öztürk ,1996:92).

27 Ekim 1990 tarihli İlköğretim Denetçileri Kurulu Yönetmeliği, ilköğretim genel müdürlüğünce yapılan test ve mülakat sınavlarında başarılı olan adaylardan, üniversitelerin eğitim yönetimi, teftiş ve planlaması alanından mezun olanların doğrudan ön lisans öğrenimli olanların "Öğretmenleri Yurt içinde Hizmet içi Eğitim Yoluyla Yetiştirilmeleri Hakkında Yönetmelik" hükümleri gereğince, üniversitelerde lisans tamamlama programına tabi tutulduktan sonra, ilköğretim denetçi yardımcısı olarak, ihtiyaç duyulan illere atanacaklarını belirtmektedir (27 Ekim 1990 tarih ve 20678 sayılı Resmi Gazete). Bu yönetmelik hükümlerine uygun olarak, 1992 yılında yapılan sınavı kazanan öğretmenlerden, Üniversitelerin Eğitim Yönetimi Teftişi ve Planlaması bölümlerinden mezun olanlar, doğrudan atanmış, diğerleri Milli Eğitim Bakanlığı Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığı ile Hacettepe ve Gazi Üniversiteleri arasında yapılan anlaşma sonucu hizmet içi eğitime alınmışlardır. Gazi Eğitim Fakültesinde 2+2 lisans tamamlama programına 464 sınıf öğretmeni, 3+1 lisans tamamlama programına 395 branş öğretmeni, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2+2 lisans tamamlama programına 463 sınıf öğretmeni katılmış ve kurs sonrası ilköğretim denetçi yardımcılığına atanmışlardır. Kurs yolu ile yetiştirilen ilköğretim denetçilerinin sayısı ve oranları Tablo 1.1 'de gösterilmektedir

Tablo 1.1. Hizmet içi eğitim yoluyla yetiştirilen ilköğretim denetçileri

Hizmetiçi Eğitim Kurs Adı ve Yeri	Katılımcı Öğ. Sayısı	Mevcut İlköğ. Müf.	Oran
1982 Kursu Ankara vb. İstanbul	481	2865	80
1993 Gazi Univ. (3 + 1) Kurs Prg	480		
1993 Gazi Univ. (2 + 2) Kurs Prg	464		
1993 Hacettepe Üniv. (2 + 2) Kurs Prg	463		
Kursla Yetiş. İlköğrt. Müf. Toplamı	2283		

Kaynak: MEB Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı.

Tablo1.1'de görüldüğü gibi 1982- 1998 yılları arasında kursla yetiştirilen ilköğretim denetçi sayısı 2283'tür. Bu sayı halen mevcut ilköğretim denetçileri sayısına oranlandığında % 80'ine karşılık gelmektedir. Daha önceki yıllarda kursla yetiştirilen ilköğretim denetçilerinden hala görevde olanların sayıları dahil edildiğinde, bu oranın daha da artacağı ortaya çıkmaktadır. Bu durum, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilköğretim denetçisi yetiştirmede hizmet içi eğitim yolunu tercih ettiğini göstermektedir.

YÖK Yürütme Kurulunun 04. 11. 1997 tarih ve 97. 392761 sayılı kararıyla, eğitim fakülteleri yeniden yapılanmak zorunluluğunda kalmışlardır. Birçok üniversitemizde

denetçi, yönetici ve uzman yetiştiren programlar ve böylece üniversitelere eğitimle uzman yetiştirme kapısı kapatılmıştır.

1.9. İlköğretim Denetçilerine İlişkin Sayısal Veriler

Türkiye genelinde okul türüne göre bir ilköğretim denetçisine düşen öğretmen sayısı, İlköğretim denetçilerinin öğrenim durumlarına, branşlarına göre dağılımı, yıllar itibarı ile sayısal gelişimi, ilköğretim denetçisi sayısının en düşük ve en yüksek olduğu on il ile ilgili veriler, aşağıda verilmiştir. Çizelge 12' de, okul türüne göre bir ilköğretim denetçisine düşen öğretmen sayısı verilmektedir.

Tablo 1.2. Okul türüne göre ilköğretim denetçisine düşen öğretmen sayısı

Branşlar	Öğretmen Sayısı	Denetçi Sayısı	1. Denetçiye Düşen Öğretmen Sayısı
Okul Öncesi Eğitim	10. 186	1	10. 186
İlköğretim	302. 982	2864	105
Toplam	313. 168	2865	109

Kaynak: Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler MEB Yayını 1998

Tablo 1.2'de okul öncesi eğitim kurumlarında, bir ilköğretim denetçisine 10. 186 öğretmenin, ilköğretim okullarında bir denetçiye 105 Öğretmenin, toplam olarak bir ilköğretim denetçisine 109 öğretmenin düştüğü görülmektedir.

Tablo 1.3. İlköğretim denetçilerinin öğrenim durumlarına göre dağılımı

Öğrenim Kademesi	Denetçi Sayısı	*1998 Yılı Başı Toplam Oranı
2 Yıllık Eğitim Ens.	57	2
3 Yıllık Eğitim Ens.	803	28
Lisans Eğitim	1981	68
Yük. Lis-Doktora	60	2
Toplam	2901	100

Kaynak:MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü.1998

Tablo 1.3'ten anlaşılacağı üzere, ilköğretim denetçilerinin % 68'i lisans mezunudur. 3 yıllık eğitim mezunlarının oranı % 28'dir. 1980 yılında kursla yetiştirilen branş

denetçilerinin kendilerini yenileme, lisans tamamlama ihtiyacını duymadıkları anlaşılmaktadır. İlköğretim denetçilerinin % 2'sinin lisans üstü eğitim yapması yetersizdir.

Tablo 1.4. İlköğretim denetçileri ve ilköğretim okulu öğretmenlerinin yıllar itibarı ile sayısal gelişimi

Yıllar	İlköğretim Müf. Sayısı	Artış Oran%	Öğret. Sayısı	Artış Oranı %
1960	489	---	62. 526	---
1970*	1371	180	134. 341	115
1980**	1518	11	215. 459	60
1990**	1602	5	225. 852	5
1998***	2865	79	302. 982	34

Kaynak:Cumhuriyetin 50. Yılında Milli Eğitimimiz MEB Yayını 1998.

Tablo 1.4'te 1960-1970 arasında ilköğretim denetçisi sayısında %180 artış olurken, aynı dönemde öğretmen sayısında %115 artışın olduğu, 1970-1980 arasında denetçi sayısında %11 artış olurken öğretmen sayısında %60 artış olduğu, 1980-1990 yılları arasında denetçi ve öğretmen sayılarında %5 artış olduğu, 1990-1998 yılları arasında denetçi sayısında %79 artış olurken öğretmen sayısında %34 artış olduğu görülmektedir.

Tablo 1.5. İlköğretim denetçilerinin branşlara göre dağılımı

Branşlar	İlköğretim Denetçi Sayısı	%
Okul Öncesi Eğitim	1	0.03
Özel Eğ. Psik. Dan. ve R.	5	0.2
Eğitim Yön. Den. Tef . Planl.	1962	68
Türkçe	254.	9
Matematik	124	4
Fen Bilgisi	111	4
Sosyal Bilgiler	276	10
Almanca	1	0.03
Fransızca	20	0.8
İngilizce	10	0.4
Din Kültürü	37	1.3
Resim	24	0.8
İş-Teknik	5	0.2
Müzik	10	0.4
Beden Eğitimi	22	0.8
Orta Öğ. Kurs Mez. 7135 sa. Ka. Göre	3	0.1
Toplam	2865	100

Kaynak: MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü. Aralık 1998

Tablo 1.5'te ilköğretim denetçilerinin %68'i eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi bölümü mezunu olduğu, bunu %10 ile sosyal bilgiler, %9 ile Türkçe branşlarının izlediği görülmektedir. Okul öncesi ve Almanca branşlarındaki denetçilerin, toplam denetçilere oranı 0.03'tür. diğer branşlardaki denetçi oranları ise %1'in altındadır.

1.10. Hizmet İçi Eğitim Uygulamaları

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ve 3797 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun hükümleri gereğince, bakanlığın değişik kademelerinde görev yapan personelin; işte verimliliklerini, bilgi ve görgülerini arttırmak, bilim ve teknolojiye uyumlarını ve üst görevlere hazırlanmalarını sağlamak amacıyla, her yıl Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığınca hizmet içi eğitim kurs programları açılmaktadır. MEB Hizmet İçi Eğitim

Dairesi Başkanlığınca bakanlık ve ilköğretim denetçilerine çeşitli hizmet içi eğitim kursları, açılmıştır.

1998 yılında hizmet içi eğitim planında yer almayan, eğitimde çağdaş gelişmelere yönelik olarak ilköğretim denetçilerini aydınlatmak amacı ile, toplam 9 eğitim fakültesinde temmuz ve ağustos ayları arasında hizmet içi eğitim faaliyeti düzenlenmiştir. Bu hizmet içi eğitim faaliyetine, tüm ilköğretim denetçilerinin katılması zorunlu tutulmuştur.

1999 yılı Temmuz ve Ağustos aylarında tüm ilköğretim denetçilerine, MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü ve Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi tarafından yapılan anlaşma sonucu "Aktif Öğretme Metotları" konusunda Isparta İli'nde iki haftalık kurs verilmiştir.

MEB Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığınca, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 30. 06. 1997-09. 01. 1998 tarihleri arasında 65, 06. 03. 1998-16. 09. 1998 tarihleri arasında 30 bakanlık denetçisine lisans tamamlama programı gerçekleştirilmiştir (MEB Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığı). MEB Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığınca, 1995-1997 yılları arasında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 25 ilköğretim denetçisine yüksek lisans yapma olanağı sağlanmıştır.

1.11. Denetçi Yeterlikleri

Diğer işgörenler gibi, eğitim denetçilerinin de, rol gereklerini yerine getirebilmeleri için bazı yeterliklere gereksinimleri vardır. Bu yeterliklerin alan, tür ve düzeylerindeki nicel ve nitel yokluk veya yetmezlik kötü edime yol açan nedenlerin en önemlilerindedir. Bu bölümde, yeterlik kavramı, eğitim denetçilerinin yeterlikleri ve bu yeterliklerin boyutları incelenecektir,

1.11.1. Yeterlik Kavramı

Kavramlar, kullanıldıkları anlamlar belirlenmedikçe görece kalırlar. Böyle kavramların kullanıldığı tartışmalarda, oluşacak iletişim engeli nedeniyle, anlaşmazlık veya yanlış anlaşma kaçınılmaz olabilir.

Yeterlik kavramı farklı açılardan bakışlar sonucu, farklı biçimlerde tanımlanmıştır (Katz, 1971:58; Sezgin, 1980:18; Goldstein ve diğerleri, 1981:46; Bursalıoğlu, 1981:5).

1.11.2. Yeterliğin Boyutları

Yeterlik kavramının karşıtı olan yetersizlik nedeniyle, etkinliklerde noksan ve yanlışlıklar oluşur. Böylece, yetersiz iş yöntemleri, süreçlerde yavaşlık, görevlerde kötü düzenleme, çözülebilir sorunlarla başa çıkmada yetersizlik durumları görülür (Gardner,1980:75). Örgütte, yetersiz bireylerin sayısı artarsa, örgütsel işlerle amaçların binişimi de azalır. Böyle durumlarda, özellikle mal üretimi ve alım satımına dayalı kuruluşlarda görülen işgören yetersizlikleri, eğer başka değişkenler o kuruluşun ayakta durmasını sağlamıyorsa, o kuruluşun sonunu hazırlar. Sürekli bir istemin yöneldiği eğitim örgütlerindeki işgören yetersizlikleri, bu istem nedeniyle kurumun yok olmasına yol açmasa da, ürünün niteliğinin, diğer değişkenler sabit tutulmak kaydıyla da niceliğinin sürekli olarak düşmesine neden olur. Eğitim denetçilerinin gereksinim duyacakları yeterliklere göre seçilip yetiştirilmeleri, bu tür sorunların çözümünde bir basamak olarak görülmelidir.

Eğitim denetçilerinin yeterlikleri, bazı yazarlarca belli açılardan gruplanarak verilmiş, bazıları onlarda bulunmasını gerekli gördükleri nitelikleri yeterlikler olarak sıralamışlardır. Zeka, bilgi, yetenek, beklentiler, huy (Campbell ve diğerleri, 1970:11); iletişim, güdüleme, kişilik, duyarlılık (Bovven, 1971:3-5); değer sistemi, astlarına güven, liderlik, güvenlik hissi (Sergiovanni, 1971:84) öğretim, planlama, kişiler arası ilişkiler, değerlendirme, örnek olma gibi niteliklerin yanında, çeşitli araştırmalar sonunda yönetici ve denetçi özellikler listelenmiştir.

Burada yeterlik boyutları, tür, alan, düzey olarak ele alınmıştır.

1.11.3. Yeterlik Alanları

Eğitim denetçilerinin yeterlikleri, tür alan ve düzey açılarından boyutlanabilir. Alan boyutunda, denetçinin görev alanları, bu alanlara giren işler ve işlemlerle ilgili yeterlikler bulunur. Türkiye'de, eğitim denetiminin alan boyutu konusunda, Teftiş Kurulu Yönetmeliği ile de bağdaşan genel bir uyum vardır (Su,1974:7; Karagözoğlu, 1972:2; MEB, 1979:10; Taymaz, 1982:29; Aydın,1984:169). Bu boyuta giren yeterlik alanları,

ders denetimi, kurum denetimi, araştırma, soruşturma olarak belirlenebilir. Bu yeterlik alanlarına ilişkin işler ve işlemler, süreçleri esas alınarak sıralanabilir. Sınav denetimi, sınavı yapılan dersle ilgisi açısından ders denetimi, sınavların yönetimi açısından ise kurum denetimi içinde yer alır.

1.11.4. Yeterlik Düzeyleri

Denetçi yeterliklerinin düzey boyutu, hangi iş ve işlemlerin ne düzeyde gerçekleştirilmesi gerektiğine bakılarak, "bilme" veya "tanıma" dan "değerlendirme" ye kadar, çeşitli basamaklar halinde düzenlenebilir (Doğan, 1979:71; Bursalıoğlu,1981:22; Taymaz, 1981:83). Bu düzenlenişin üç temel basamağı; bilgi düzeyindeki yeterlikleri kapsayan, bilme, bilgilerin eylem olarak gösterilme düzeyini veren uygulama, çözümlenme ve bileştirmeyi de içeren değerlendirme olarak verilebilir. Bilme, "ne" olduğunun kavranması, uygulama, "nasıl" yapılacağına gerçekleştirilmesi, değerlendirme ise "neden"lerin ortaya konarak, gerçeğin bilincine ulaşılmasıdır. Bilmede gerçeğin soyut, uygulamada somut yönü, değerlendirmede ise, gerçeğin kaynakla, oluşumu ve geleceği söz konusudur.

Değerlendirme düzeyindeki çözümlenme sürecinde, kapsam, öğelerine ayrılır, bu öğeler ve aralarındaki ilişkiler, nedenler araştırılarak bulunmaya çalışılır. Bileştirme sürecinde öğeler, aralarındaki ilişkilere ve nedenlerine bakılarak, bir sistem bütünlüğü içinde, takım haline getirilir. Değerlendirme sonunda, yapılanların tümü gözeticilerle, karara ulaşılır.

Denetçinin yeterlik alanlarına, denetimin öge ve amaçlarına bakıldığında, denetçinin, yeterlik alanlarının hepsinde, değerlendirme düzeyinde eylemlerde bulunduğu ve bu düzeyde yeterliklere sahip olması gerektiği savunulabilir. Ders denetiminde öğretmeni ve öğrenme ortamını, kurum denetiminde kurumun yönetimini, araştırmada topladığı verileri, soruşturmada suç konusu durumu ve kişileri değerlendirerek, sonuçta karar niteliğinde önerilerde bulunacak olan denetçinin bu alanlardaki yeterlik düzeyi, bilme ve uygulayabilmeyi de kapsayan bir değerlendirme düzeyinde olmalıdır.

1.11.5. Yeterlik Türleri

Yeterliklerin tür boyutunda, teknik, insancıl (sosyal), ve karar yeterlikleri bulunur (Marks ve diğerleri, 1971:147; Kirtcparrick, 1971:1; Katz, 1971:6; Bowen, 1971:2; Beach, 1975:401; Gardner, 1980:10- 21; Alfonso ve diğerleri, 1984: 16).

Teknik Yeterlikler: Göreve ilişkin etkinlik alanlarındaki teknik bilgi ve becerilerdir. Görev gereklerini yerine getirebilmek için kullanılacak yöntemler, teknikler, süreçler ve işlemlerle ilgili teknik bilgi ve becerilerin tümü, o görevin teknik etkinliklerini oluşturur.

Teknik bilgi ve becerilerin, yönetim düzeyi yükseldikçe daha az gereksindiği görüşü (Katz, 1971: 50; Beach,1975:400) eğitim denetçileri için geçerli değildir. Yönetmel rolleri olmakla birlikte, denetçi bir uzmandır ve uzmanlık alanlarındaki teknik yeterliklere üst düzeyde sahip olmalıdır.

Denetçi yeterliklerine alan boyutundan bakıldığında, teknik yeterliklerin, dört yeterlik alanına giren görevlerle ilgili bilgi ve becerileri kapsadığı görülebilir. Düzey boyutunda bu bilgi ve becerilerin yeterlik düzeyi vardır.

Bir teknik yeterliğin sağlanması, çoğu kez başka teknik yeterliklerin kazanılmış olmasına bağlıdır. Aynı şekilde bir ilişki, teknik yeterliklerle, insancıl ve karar yeterlikleri arasında da görülebilir. Kendinden beklenenleri ve eleştiri yapmayı bilme, bireyin ve durumun özelliklerine göre iletişim kurma, yakınmalar yönetebilme, durumu çok yönlü olarak görebilme, sorunu olabildiğince çabuk ele alma konularındaki yeterlikler iletişime ilişkin teknik yeterliklere büyük ölçüde bağlıdır, iletişim yeterliği, dili kullanabilme, dinleme, anlama, yazma yeterliklerine bağımlıdır.

İnsancıl Yeterlikler: İnsancıl ya da sosyal olarak adlandırılabilir olan yeterlikler, yönetsel açıdan, insancıl davranışın aynı tür davranışla karşılık göreceği ve bu davranış biçiminin edimi artıracak görüşüyle de destek bulurlar.

İnsanı anlayış ve ona davranışın üç biçimi olarak, insanı bir eşya olarak görüş öyle kullanım yönünde davranma, onu kontrol edilip yönetilen alt basamakta bir insan olarak görüp buna uygun davranma, karşılıklı saygı ve eşitlik anlayışıyla yönlendirilen davranma

sayılabilir (Odiorne, 1970:41). Üçüncü biçimdeki tutum ve davranışın oluşumu, bireylerde insancıl yeterlikleri bulunmasına göre değişir.

İyi insan ilişkilerine yönelik davranışlar, görevlerde savsaklama, ilişkilerde düzensizlik ve sorumsuzluk sonuçlarını doğurmamalıdır. Davranışın amacının taraflarca bilinmesi, bu sonuçları önleyici nitelikte görülebilir. Davranışların sonuçlarının önceden düşünülmesi de yanlışlıklar için iyi bir önlemdir. İstenmeyen durumlara götürücü davranışı, iyi olarak niteleyebilmek olası değildir. Bu nedenle, insan ilişkilerinde iyi davranış bir amaç değil, araç olarak algılanıp kullanılmalıdır.

İnsancıl davranışla uyuşmayan baskı yöntemlerinin insanlara çekici gelişi, özgürlükler arttıkça kişisel yalnızlıkların da arttığı ve bu nedenle insanın özgürlükten kaçtığı görüşüne de bağlı olarak, insan ilişkileri yaklaşımının karşıtı gibi görünebilirse de (Gençtan, 1980:119; Dönmez, 1980:99), insan dürtülerinin yönlendirilmesine bağlanabilen bu oluşumun genellenebilmesi çok güçtür. Bu yönlü gerçekleri, geleneklerin doğurduğu sonuçlarla ilgili görmek ve insan yapısındaki psikolojik bozukluklara bağlamak daha akılcı sayılabilir. Üstelik, boyun eğme şeklinde uyma sağlayan bu tür ilişkilerin sonunda, başkaldırma ve düşmanlık oluşacağı da unutulmamalıdır (Gençtan, 1980: 121).

İnsancıl yeterlikler, birey ve gruplar anlama ve güdüleme becerileri olarak da kabul edilebilir. Etkili çalışma ve ortak çaba oluşturabilme, başkaları hakkındaki varsayım, inanç ve tutumları, bunların kullanılış yöntem ve sınırlarını görebilme, bireysel farklılıkları gözetme, insan ilişkilerine yönelik özellikler olarak görülmektedir (Katz,1971: 56-58).

Bireysel edimin etkenlerinden olan yeterlik ve güdülerin etkileri, birbirlerinin var olan miktarlarına bağlı görülmekte, ikisinin de yüksek düzeyde olmasının edimi arttıracığı savunulmaktadır. Güdülenmenin, olumlu insan ilişkileriyle artacağı, bunun için önce başkalarının tanınması, beklenti ve gereksinimlerinin bilinmesi gerektiği; gereksinimlerin karşılanmayan duyumsuzluk, düzensizlik, ilgisizlik gibi bozukluklara ve çatışmalara yol açtığı görüşleri yaygındır (Bowen, 1971: 3; Meyer, 1981:119; Kabadayı, 1982:148).

İnsan ilişkileri konusunda denetçi, neleri yaptığından çok yaptıklarının karşısındakilerce nasıl algılandığını gözetmelidir. İnsan ilişkilerinin gözetilmediği durumlarda, iletişim

süreci de iyi işleyemez. Araştırma bulgularına göre, üstlerin çoğunun, astlarına haber ve bilgi aktardıklarını belirtmelerine karşın, çok az sayıda ast bu aktarımı aldığını belirtmiştir (Polat, 1979: 274).

Karar Yeterlikleri:Bu alana giren yeterlikler için, kavramsal, örgütsel, yönetsel, yeterlikler de denilmektedir. Bu yeterliklerin yöneldiği hedefi belirlediği düşüncesiyle, burada, karar yeterlikleri sözü kullanılmıştır.

Denetçinin, uzman olarak ortaya koyduğu önerilerin karar niteliğinde olması, karar geçerliliğini taşıması, onun gereksediği yeterliklerden bir grubunun karar yeterlikleri olmasını zorunlu kılmaktadır.

Karar yeterlikleri, yalnızca kararın verilmesine kadar olan aşamayı değil, kararların uygulanması, izlenmesi, sonuçlarıyla birlikte değerlendirilmesi aşamalarını da kapsar. Bu kapsayış, denetimin tanımı ile uyumaktadır. Burada karar yeterlikleri, sorun çözme yeterliğiyle binişik olarak düşünülmüş, sorunun farkına varma, bilgi toplama, sınıflama, çözümlenme, seçenekleri değerlendirme, seçme, uygulama, izleyip düzeltme olarak ele alınmıştır (Williams, 1972:152; Bursalıoğlu, 1982:122).

Karar verilecek konuyu anlama, doğruluk, kapsamlılık, yerindelik, ilişkisellik ölçütlerine uyan geçerli, güvenilir veriler toplama sonucu oluşabilecektir. Verilerin değerlendirilmesinde, nesnellik, nicelik-nitelik, gerçeklik, yararlılık gibi ölçütler yanında, bu ölçütlerin kullanımını etkileyen değer sistemi de devreye girer. Yararlılık, verimlilik, uygunluk gibi ölçütlerin kullanıldığı, karar seçeneklerinden birinin seçilmesi sürecini, izleme, yeniden değerlendirme ile yeni kararlar için veri sağlama çalışmaları izler.

Denetçi karara ilişkin veri toplama sürecinde, bilimsel araştırmalardaki veri toplama ilke, süreç ve işlemlerini, geçerli, güvenilir, kapsamlı veriler sağlayabilecek şekilde kullanabilmelidir. Denetçinin, örgütü bir bütün olarak görebilmesi, örgüt ve bireyin işlevleri arasındaki ilişkileri, birey ve çevresi, örgüt ve çevresi arasındaki ilişkiselliği, bunları etkileyen güçleri, bir durumdaki önemli etkenleri bilip gözetip bunlardan yararlanabilmesi; vereceği kararın önemini, sınırlarını etki alanını, sonuçlarını bilip değerlendirebilmesi, karar için gerekseyeceği yeterliklerdendir (Katz, 1971: 57; Beach,1975: 401).

Denetçinin, karar seçeneklerini değerlendirmede kullandığı dayanakların temelini değer sisteminin oluşturduğu söylenebilir. Değerler, nesne, olay ve görüşlerin, o toplum, sınıf ve birey bakımından taşıdığı önemi belirtir (Ozankaya, 1982:402). Amaçlar, etkileşen bu değerler üzerine kurulur ve amaçlara ulaşmak için yapılan eylemler, "olan"; değerler ise "olması gerekeni" gösterirler (Bursalıoğlu, 1982:24). Davranış ve beklentiler, değerler gözetilerek düzenlenir. Nelerin yapılip nelerin yapılmayacağını belirlemesi bakımından değerler, karar vereni yöneltici, bağlayıcı etki yaparlar. Birbirlerine dayanan ve uyan değerlerden oluşan bir değer sisteminin başlıca görev ve yararları olarak, kararlara, davranışlara amaç verip, doğru, yanlış; iyi, kötü; haklı, haksız gibi kavramlar oluşturarak davranışları yönlendirmesi, aynı değer sistemine sahip grupların toplu eylemlerini sağlaması, davranışları kestirme olanağı vermesi, davranışları değerlendirmede ölçü olması sayılabilir (Gençtan, 1980: 121; Bursalıoğlu, 1982: 25).

Okulda farklı toplumsal kesimlerden gelmiş, farklı yetişmiş kişiler bulunabildiğinden, bunların sahip oldukları farklı değerlerin çatışması da kaçınılmaz olur. Denetçi ve yönetici böyle durumlarda uzlaştırıcı olmalı, bu çatışmalardan örgüt amaçları yönünde yararlanmalıdır.

Kararların uygunluğunu sınırlayan etkenler, karar vericinin bilgi ve beceri noksanlığı ile değer sisteminden gelir. Karar vericinin, grup dinamiği, güdüleme, uzlaştırma, eşgüdüm, katılma, işbirliği, amaçlama, diğer gereksinimleri gözetme konularında da yeterli olması, demokratik bir ortam yaratması, takdir hakkını kullanırken, kamu yararını gözetmesi beklenen yeterliklerdendir (Bursalıoğlu, 1982: 136). Karara ilişkin yeterliklerin, teknik bilgi yanında, zeka, kavrama, mantık, irade güçlerine bağlı olduğu da açıktır.

1.12. İlgili Araştırmalar

Alanyazın tarandığında denetçilerin yeterliliklerine ilişkin oldukça fazla araştırma olmasına karşın denetçi ve öğretmenlerin farklı branşları denetlemedeki yeterliliklerine ilişkin çok araştırma olmadığı görülmüştür. Aşağıda araştırmayla doğrudan veya yakın ilişkili olduğu görülen araştırmalara yer verilmiştir.

Yılmaz (1998), Ankara'da, ilköğretim okullarında, ders teftişinde karşılaşılan sorunları genel olarak değerlendirmeyi amaçladığı araştırmasını denetçi ve öğretmen görüşlerine

başvurarak yapmıştır. Yılmaz, denetim etkinliklerinin öğretmenlerle planlanmaması, ders denetiminde denetçilerin öğretmenleri öğrencilerin yanında eleştirmesi, denetim sonrasında verilen raporların gereğince değerlendirilmediği, denetim sonrasında verilen tekliflerin dairelerce dikkate alınmadığı, her branşta yeterli denetim elemanın olmaması gibi sorunlar tespit etmiştir.

Özbek (1998), ilköğretim ikinci kademedeki ders denetim sorunları başlıklı araştırmasını; ilköğretim okulları ikinci kademedeki sınıflarda ders denetimine ilişkin olarak, branş öğretmenleri ile onları denetleyen ilköğretim denetçilerinin algı ve beklentilerini saptamak, bu algı ve beklentiler arasındaki farkları belirlemek amacıyla yapmıştır. Araştırmayı, İzmir’de küme örnekleme yoluyla belirlediği ilköğretim okullarında görevli 219 branş öğretmeni ve teftiş kurulunda görevli 91 denetim elemanına kendisinin geliştirdiği anketi uygulayarak yapan araştırmacı, aşağıdaki sonuçları elde etmiştir.

İlköğretim denetçileri, eğitim öğretimde daha çok kontrol amaçlı denetim yapmakta, öğretmenlerin düşüncelerini ifade etmelerine olanak tanımamakta, ders denetiminden önce öğretmenle görüşme yapmamakta, denetimin değerlendirilmesinde öğretmenleri sürece katmamakta, öğretmenlerin psikolojik durumlarını gözlemlemekte, öğrenci ve ders durumlarından ziyade; plan, araç gereç vb. şeylerle ilgilenmektedirler. Branş öğretmenleri ile denetçilerin denetimine ilişkin algıları ve beklentileri, kıdemi yüksek olan öğretmenlerin kıdemi düşük olan öğretmenlere göre ders denetimine ilişkin beklentileri farklıdır.

Büyükaslan, (1998), ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin, ilköğretim denetçilerinin ders denetimine ilişkin algı ve beklentileri başlıklı araştırmasını Mardin Belediyesi sınırları içerisindeki 7 ilköğretim okulunda görevli 114 öğretmenle yapmış, öğretmenlerin okul denetiminin etkililiğine ilişkin algılarının düşük olduğunu bulmuştur.

Karakuş (1999) “Etkili Eğitim Denetimi” adlı araştırmasında Türk Eğitim Sistemi, denetim alt sistemine ilişkin çıkarılan yasal metinlerin denetime nasıl bir yön verdiği, olması gereken etkili eğitim denetimi için izlenmesi gereken denetim yaklaşımı ve oluşturulması gereken denetim yapısının nasıl olması gerektiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Karakuş, araştırması sonucunda; ... Milli Eğitim Şuralarında denetçilerin

yetiştirilmeleri, seçilmeleri, ve görevlerine ilişkin bilimsel düzenlemelerin yapılması için önerilerde bulunulduğu, ancak tavsiye niteliğindeki bu kararlara uyulmadığı, denetçinin eğitim hizmetlerinde rehberlik eden bir uzmandan çok, rutin işler yapan bir yönetici konumunda olduğu, okullaşma ve öğretmen sayısındaki artış karşısında denetçi sayısının sınırlı tutulduğu ve bunun da denetim hizmetlerinin sınırlı kalmasına yol açtığı, denetçilerin denetimi ders denetimi yoluyla sınırlı bir sürede değerlendirdiği ... vb. sonuçlara ulaşmış, ...denetimlerde nesnel bir değerlendirme için daha açık, güvenilirliği ve geçerliği olan, branş ve kurumun işlevine göre denetim formları geliştirilmesi... vb. 'ne dair önerilerde bulunmuştur.

Turan, (1999) “İlköğretim Denetçileri Kurum Denetiminin Etkililiği” adlı araştırmasında, ilköğretim denetçilerinin yarısından fazlasının, il merkezindeki okullarda çalışmadığını, dörtte üçünün yöneticilik yapmadığını tespit etmiş ve kurum denetiminde kıdemli denetçilerin kıdemsizlere göre, yöneticilik yapanların yapmayanlara göre, dört yıllık fakülte mezunlarının lisans tamamlayanlara göre kurum denetiminde daha başarılı olduklarını bulmuştur.

Görgülü (2000), “Bolu İli İlköğretim Denetçilerinin Yürütmekte Oldukları Adli ve İdari Soruşturma Görevlerini Yapma Yeterliklerine Şahsen Ne Derece Sahip Olduklarına İlişkin Görüşleri” adlı araştırmasında, Bolu İlinde görevli 33 denetçinin görüşlerinden faydalanmıştır. Araştırma sonucunda, Bolu İli İlköğretim denetçilerinin, soruşturma yapma sıfat ve yetkilerinin kaynağı olan kanunları bilme ve uygulama, soruşturma onayının usulüne uygun olup olmadığının belirlenmesi, soruşturmanın hazırlık aşaması, yürütülmesi, ifadelerin alınması ve sonuçlandırma konularında kendilerini genel olarak ortalama ve üzerinde yeterli ve yetenekli gördüklerini bulmuştur.

Başar (2000), “bakanlık ve ilköğretim denetçilerinin yeterlilikleri seçilme ve yetiştirilmeleri konularında denetçilerin görüşlerini belirlemek” amacıyla, Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Diyarbakır ve Erzurum bölgelerinde görev yapan bakanlık denetçileri ve merkezleri illerde olan ilköğretim denetçileri üzerinde yaptığı araştırmasında tarama modelini kullanmıştır.

Araştırma sonunda deneklerin ankette yer alan, ders denetimi, kurum denetimi, araştırma yeterlilikleri ve soruşturma yeterliliklerine ilişkin maddelere yüksek düzeyde katıldıkları ve maddelerin denetçilerde bulunması gereken yeterliliklere ilişkin olduğu konusunda görüş birliğinde oldukları saptanmıştır.

Yalçın (2001), “İlköğretim Okullarında Kurum Tefrişinde Karşılaşılan Sorunlar” adlı araştırmasında, ilköğretim denetçilerinin yönetici denetiminde sorunlar yaşadıklarını ve bunun denetçilerin ve denetim süresinin yetersizliğinden kaynaklandığını bulmuştur.

Memişoğlu (2001), çağdaş eğitim denetimi ilkeleri açısından ilköğretim okullarında öğretmen denetimi uygulamalarını değerlendirmiş, çağdaş denetim ilkelerine uyup uymama bakımından denetçi ve öğretmen görüşlerinin farklı olduğunu, denetçilerin bu ilkelere uyduklarını söylerlerken, öğretmenlerin aynı fikirde olmadıklarını tespit etmiştir.

Tunç (2001), ilköğretim denetçilerinin, problem çözme süreci açısından rollerini gerçekleştirme biçimlerini araştırdığı çalışmasında, öğretmenlerin, denetçilerin tüm rol ve davranışlarını yetersiz buldukları denetçilerin ise aynı konularda kendilerini yeterli buldukları sonucuna varmıştır.

BÖLÜM 2: YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, örnekleme, verilerin toplanması ve çözümlenmesi başlıkları altında yer alan bilgiler sunulmuştur.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modeli ile yapılmıştır. Tarama modelinde amaç var olan durumu değiştirmeye çalışmadan var olan şekliyle ortaya koymaktır (Karasar,1991:77). Bu araştırmada anket tekniğiyle toplanan veriler çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Sakarya İli Merkez İlçesinde bulunan 15 merkez ilköğretim okulunda görevli 274 branş öğretmeni ve teftiş kurulunda görevli 31 denetçi oluşturmaktadır. Denetçilerden; 24'ü sınıf öğretmeni, 1'i rehber öğretmen, 1'i sosyal bilgiler öğretmeni, 2'si fen bilgisi öğretmeni, 1'i beden eğitimi öğretmeni, 1'i Türkçe öğretmeni ve 1'i de iş eğitimi öğretmenidirler.

Araştırmada denetçilerin tamamı araştırmaya dahil edilirken, öğretmenlerden örneklem alma yoluna gidilmiş, bu araştırma küçük evren kapsamına girebileceğinden ve verilerin çözümlenmesinde ortalamalar esas alınacağından öğretmen örnekleminin ortalama ve küçük evren formülü kullanılmıştır (Karasar, 2001:257) :

$$n = \frac{SS'}{\frac{e^2}{z^2} + \frac{SS'}{N}}$$

Formülde;

- n : Örneklem sayısı
- N : Evren (274)
- e : Hata payı (%5 için 0,125)
- Z : Güven aralığı (%95 için 1.96)
- ss' : Standart Sapma (,90)

Formüle göre öğretmen örneklem büyüklüğü 157 kişi olarak bulunmuştur. Örneklem girecek öğretmenlerin belirlenmesinde, yansız örneklem yöntemi uygulanmış, okulların öğretmen listeleri alınmış, örneklem alınacak sayı ile okuldaki öğretmen sayıları doğru orantılı olarak belirlenmiştir. Yapılan örneklem belirleme çalışması geri dönebilecek anketlerde kayıplar olabileceği veya hatalı doldurulabilecek anketler olabileceği düşüncesiyle 181 kişi olarak belirlenmiştir. Okullara gönderilen anket sayıları aşağıda belirtilmiştir.

SAKARYA MERKEZ İLKÖĞRETİM OKULLARI

SIRA	OKULUN ADI	BRANŞ ÖĞRETMEN SAYISI	ÖRNEKLEME ALINAN ÖĞRETMEN SAYISI
1	21 HAZİRAN İLKÖĞRETİM OKULU	33 (%12)	22
2	AHMET AKKOÇ İLKÖĞRETİM OKULU	23 (%8)	15
3	ARİFİYE ARİF B.SITKI DURGUN İLKÖĞRETİM OKULU	17 (%6)	11
4	ARİFİYE ÜZEYİR GARİH İLKÖĞRETİM OKULU	7 (%3)	5
5	BAHÇELİEVLER GAZİ İLKÖĞRETİM OKULU	22 (%8)	15
6	DR.NURİ BAYAR İLKÖĞRETİM OKULU	35 (%13)	23
7	ERENLER 50.YIL İLKÖĞRETİM OKULU	10 (%4)	7
8	ERENLER ALİ DİLMEN İLKÖĞRETİM OKULU	22 (%8)	14
9	ERENLER İLKÖĞRETİM OKULU	7 (%3)	5
10	MERKEZ ATATÜRK İLKÖĞRETİM OKULU	20 (%7)	13
11	MUSTAFA KEMALPAŞA İLKÖĞRETİM OKULU	17 (%6)	11
12	NECDET ISLAR İLKÖĞRETİM OKULU	10 (%4)	7
13	SABİHAHANIM İLKÖĞRETİM OKULU	27 (%9)	18
14	SAKARYA İLKÖĞRETİM OKULU	14 (%5)	9
15	ŞEKER İLKÖĞRETİM OKULU	10 (%4)	6
		274 (%100)	181

2.3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında Başar (2001:208), tarafından geliştirilen, denetçi yeterlilikleri anketinin ders denetimi yeterliliklerine ilişkin bölümü kullanılmıştır. İlgili bölümde yer alan 24 madde denetçi ve öğretmen anketi olmak üzere iki farklı şekilde düzenlenmiş, denetçi anketi, denetçilerin kendi branşlarındaki ve farklı branşlardaki öğretmenleri denetlemedeki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerini bildirebilecekleri şekilde düzenlenmiştir. Öğretmen anketi de benzer şekilde kendilerini denetleyen denetçilerle aynı ve farklı branşta oluşlarına göre denetçilerin yeterliliklerine ilişkin görüşlerini bildirebilecekleri şekilde düzenlenmiştir. Hazırlanan anketler, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde onaylandıktan sonra Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan izinle, ilköğretim teftiş kurulunda görevli denetçi ve örneklem grubunda yer alan öğretmenlere, araştırmacı tarafından dağıtılmış ve toplanmıştır. Denetçilere gönderilen 31 anketten 30 tanesi geri dönmüş ve tamamı araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Öğretmenlere gönderilen anketlerin ise 170 tanesi geri dönmüş (%93) ve incelendiklerinde 160 (%88) tanesi araştırma kapsamına alınabilecek nitelikte bulunmuştur.

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın alt problemlerini yanıtlamada kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan veriler, denetçi ve öğretmenlerden anket yolu ile toplanmış, toplanan veriler bilgisayar ortamında SPSS paket programı yardımıyla çözümlenmiştir. Araştırmanın birinci alt problemini oluşturan, ilköğretim denetçilerinin, kendi branşlarındaki ve farklı branşlardaki öğretmenleri denetlemedeki yeterliklerinin ders denetimi bakımından ne düzeyde olduğunu belirlemek üzere, frekans ve yüzde analizi, ikinci alt problem olan, denetçi yeterliklerinin denetçi ve öğretmen görüşleri bakımından denetçi ve öğretmen aynı ve farklı branşta olduğunda anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere bağımsız örneklem t- testi, üçüncü alt problem olan, denetçi yeterliliklerinin hizmetiçi eğitime katılma durumu olan ikili gruplarda bağımsız örneklem Mann Whitney U testi, öğrenim ve kıdem değişkenleri bakımından anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının tespiti amacıyla ikiden fazla olan gruplarda tek yönlü varyans analizi tekniklerinden Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde bulgular ve yorumlarına yer verilmiştir. Analiz sonucu elde edilen tablolar açıklanmış, arkasından yorumlanmıştır. Bulguların sıralamasında, araştırmanın alt problem sırası gözetilmiştir.

3.1. Ders Denetimi Bakımından Denetçi Yeterlikleri

Bu bölümde ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin aynı branşta ve farklı branşta olmasına bağlı olarak, ders denetimi bakımından denetçi yeterliklerine ilişkin görüşlerine ait bulgu ve yorumlar maddeler halinde verilmiştir.

Tablo 3.1. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin denetimi amaçlarına göre planlayabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	2	10	8	10	30
		%	0	6,70	33,30	26,70	33,30	100
	Öğretmen	N	4	22	62	49	23	160
		%	2,50	13,80	38,80	30,60	14,40	100
Farklı	Denetçi	N	0	4	10	7	9	30
		%	0	13,30	33,30	23,30	30	100
	Öğretmen	N	26	60	42	24	8	160
		%	16,30	37,50	26,30	15	5	100

Tablo 3.1'e göre denetimi amaçlarına planlayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümünün (%60) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerlerinin (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakınının (%45) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarısından fazlası (%52,6) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.1'e göre denetimi amaçlarına planlayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlası (%53,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%46,6) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri,

öğretmenlerin ise az bir bölümü (%20) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%63,8) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, deneklerin branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin denetimi amaçlarına göre yeterli ve oldukça yeterli düzeyde planlayabildiklerini düşündükleri, branşları farklı olduğundaysa öğretmenlerin denetçilerin denetimi planlama yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, denetimi amaçlarına göre planlama bakımından kendilerini, aynı branшта oldukları öğretmenlere oranla düşük düzeyde yeterli gördükleri söylenebilir. Buna göre, denetimi amaçlarına göre planlama bakımından branşın aynı veya farklı olmasının etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 3.2. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin çevre ve okul özelliklerini saptayabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	2	12	8	8	30
		%	0	6,70	40	26,70	26,70	100
	Öğretmen	N	7	23	63	49	18	160
		%	4,40	14,40	39,40	30,60	11,30	100
Farklı	Denetçi	N	0	2	12	6	10	30
		%	0	6,70	40	20	33,30	100
	Öğretmen	N	17	47	64	25	7	160
		%	10,60	29,40	40	15,60	4,40	100

Tablo 3.2'e göre çevre ve okul özelliklerini saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlasının (%53,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarısına yakınının (%46,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakın bir bölümünün (%41,9) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarısından fazlası (%53,8) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.2'e göre çevre ve okul özelliklerini saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlası (%53,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde

görüş belirtirken, diğerleri (%46,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%20) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%69,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin çevre okul özelliklerini yeterli ve oldukça yeterli düzeyde saptayabildiklerini düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğunda da benzer bir durum söz konusudur. Bu durumda branşın farklı olmasının çevre ve okul özelliklerini saptama ile ilgili bir yeterliliklerinde olumsuz bir etki yaratmadığı görülmektedir.

Tablo 3.3. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin öğretimle ilgili nesnel bilgi saptayabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	4	12	6	8	30
		%	0	13,30	40	20	26,70	100
	Öğretmen	N	2	31	59	47	21	160
		%	1,30	19,40	36,90	29,40	13,10	100
Farklı	Denetçi	N	0	0	14	10	6	30
		%	0	0	46,70	33,30	20	100
	Öğretmen	N	14	59	54	28	5	160
		%	8,80	36,90	33,80	17,50	3,10	100

Tablo 3.3'e göre öğretimle ilgili nesnel bilgi saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarıya yakınının (%46,7) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerlerinin (%53,3) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakın bir bölümünün (%42,5) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarısından fazlası (%56,3) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.3'e göre öğretimle ilgili nesnel bilgi saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlası (%53,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%46,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%20,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken büyük bir bölümü (%70,7) kısmen yeterli ve yeterli

düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin öğretimle ilgili nesnel bilgi saptama bakımından yeterli, oldukça yeterli ve tamamen yeterli olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenler, öğretimle ilgili nesnel bilgi saptama bakımından denetçi yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, öğretimle ilgili nesnel bilgi saptama bakımından kendilerini, aynı branşta oldukları öğretmenlere oranla düşük düzeyde yeterli gördükleri söylenebilir.

Tablo 3.4. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin planları ve uygulamalarını denetleme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	4	8	6	12	30
		%	0	13,30	26,70	20	40	100
	Öğretmen	N	4	19	45	67	25	160
		%	2,50	11,90	28,10	41,90	15,60	100
Farklı	Denetçi	N	0	6	8	6	10	30
		%	0	20	26,70	20	33,30	100
	Öğretmen	N	17	58	53	27	5	160
		%	10,60	36,30	33,10	16,90	3,10	100

Tablo 3.4'e göre planları ve uygulamalarını denetleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü (%60) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerlerinin (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarısından fazlasının (%57,5) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, bir bölümü (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.4'e göre planları ve uygulamalarını denetleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlası (%53.3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken diğerleri (%46.7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%20) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%69,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür.

Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin planları ve uygulamalarını denetleme bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin denetçilerin planları ve uygulamalarını denetleme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, planları ve uygulamalarını denetleme bakımından kendilerini, aynı branşta oldukları öğretmenlere oranla düşük düzeyde yeterli gördükleri söylenebilir.

Tablo 3.5. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin ders hazırlıklarını inceleme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	4	2	4	13	7	30
		%	13,30	6,70	13,30	43,30	23,30	100
	Öğretmen	N	2	15	56	60	27	160
		%	1,30	9,40	35	37,50	16,90	100
Farklı	Denetçi	N	0	0	12	10	8	30
		%	0	0	40	33,30	26,70	100
	Öğretmen	N	19	53	57	24	7	160
		%	11,90	33,10	35,60	15	4,40	100

Tablo 3.5'e göre ders hazırlıklarını inceleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarıya yakın bir bölümü (%46,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, az bir bölümü (%20) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarısından fazlasının (%54,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, bir bölümü (%44,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.5'e göre ders hazırlıklarını inceleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümünün (%60) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%19,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, tamamına yakını (%88,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin ders hazırlıklarını

inceleme bakımından oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin denetçilerin planları ve uygulamalarını denetleme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, denetimi amaçlarına göre planlama bakımından yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.6. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin sınıfın fiziksel koşullarını inceleyebilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	4	6	4	16	30
		%	0	13,30	20	13,30	53,30	100
	Öğretmen	N	8	16	66	50	20	160
		%	5	10	41,30	31,30	12,50	100
Farklı	Denetçi	N	0	4	6	10	10	30
		%	0	13,30	20	33,30	33,30	100
	Öğretmen	N	18	47	56	34	5	160
		%	11,30	29,40	35	21,30	3,10	100

Tablo 3.6'e göre sınıfın fiziksel koşullarını inceleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü (%66,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, az bir bölümü (%33,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakınının (%43,8) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarısından fazlası (%51,3) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.6'e göre sınıfın fiziksel koşullarını inceleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümünün (%66,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%33,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%24,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%64,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin sınıfın fiziksel koşullarını inceleme bakımından oldukça yeterli ve tamamen

yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin denetçilerin sınıfın fiziksel koşullarını inceleme bakımından yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, sınıfın fiziksel koşullarını inceleyebilme bakımından yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.7. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin araç-gereç kullanımını sağlayabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	2	6	9	13	30
		%	0	6,70	20	30	43,30	100
	Öğretmen	N	6	30	60	51	13	160
		%	3,80	18,80	37,50	31,90	8,10	100
Farklı	Denetçi	N	2	2	12	7	7	30
		%	6,70	6,70	40	23,30	23,30	100
	Öğretmen	N	16	58	53	30	3	160
		%	10	36,30	33,10	18,80	1,90	100

Tablo 3.7'e göre araç-gereç kullanımını sağlayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin tamamına yakını (%73,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, az bir bölümü (%26,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakınının (%40) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yarıdan fazlası (%56,3) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.7'e göre araç-gereç kullanımını sağlayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarıya yakın bölümünün (%46,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yine yarıya yakın bir bölümü (%46,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%20,7) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%69,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin araç gereç kullanımını sağlayabilme bakımından oldukça yeterli ve

tamamen yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin denetçilerin araç gereç kullanımını sağlayabilme bakımından yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, araç gereç kullanımını sağlayabilmeleri bakımından yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.8. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin derse ilgi uyandırabilme durumunu ve konu-yaşam ilgisi kurmayı belirleme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Kısmen		Oldukça	Tamamen	Toplam	
			Yetersiz	Yeterli				Yeterli
Aynı	Denetçi	N	0	2	8	14	6	30
		%	0	6,70	26,70	46,70	20	100
	Öğretmen	N	4	19	65	60	12	160
		%	2,50	11,90	40,60	37,50	7,50	100
Farklı	Denetçi	N	0	0	8	16	6	30
		%	0	0	26,70	53,30	20	100
	Öğretmen	N	19	60	49	28	4	160
		%	11,90	37,50	30,60	17,50	2,50	100

Tablo 3.8'e göre derse ilgi uyandırabilme durumunu ve konu-yaşam ilgisi kurmayı belirleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarıya yakın bir bölümü (%46,7) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, az bir bölümü (%33,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakınının (%45) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yarıdan fazlası (%52,5) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.8'e göre derse ilgi uyandırabilme durumunu ve konu-yaşam ilgisi kurmayı belirleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin tamamına yakın bölümünün (%73,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yine az bir bölümü (%26,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%20,0) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken büyük bir bölümü (%68,1) kısmen yeterli ve yeterli

düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin derse ilgi uyandırabilme durumu ve konu-yaşam ilgisi kurmayı belirleyebilmeleri bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin derse ilgi uyandırabilme durumu ve konu-yaşam ilgisi kurmayı belirleme bakımından yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken derse ilgi uyandırabilme durumu ve konu-yaşam ilgisi kurmayı belirleyebilmeleri bakımından yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.9. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin öğretim yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	2	8	13	7	30
		%	0	6,70	26,70	43,30	23,30	100
	Öğretmen	N	1	23	61	52	23	160
		%	0,60	14,40	38,10	32,50	14,40	100
Farklı	Denetçi	N	0	4	8	10	8	30
		%	0	13,30	26,70	33,30	26,70	100
	Öğretmen	N	16	53	64	20	7	160
		%	10	33,10	40	12,50	4,40	100

Tablo 3.9'e göre öğretim yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü (%66,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, az bir bölümü (%33,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise bir bölümü (%36,9) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarıdan fazlası (%52,5) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.9'e göre öğretim yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümünün (%60) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken diğerleri (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%16,9) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken büyük bir bölümü (%73,1) kısmen yeterli ve yeterli

düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin öğretim yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleyebilmeleri bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin öğretim yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleyebilmeleri bakımından yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, öğretim yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleyebilmeleri bakımından yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.10. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin dersteki konuşma ve davranışların yerindelğini belirleme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	2	0	6	9	13	30
		%	6,70	0	20	30	43,30	100
	Öğretmen	N	1	32	56	54	17	160
		%	0,60	20	35	33,80	10,60	100
Farklı	Denetçi	N	0	0	12	6	12	30
		%	0	0	40	20	40	100
	Öğretmen	N	14	49	58	35	4	160
		%	8,80	30,60	36,30	21,90	2,50	100

Tablo 3.10'e göre dersteki konuşma ve davranışların yerindelğini belirleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü (%73,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, az bir bölümü (%20) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakın bölümü (%44,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yarıdan fazlası (%55) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.10'e göre dersteki konuşma ve davranışların yerindelğini belirleme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümünün (%60) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken diğerleri (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%24,4) oldukça yeterli ve tamamen

yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%66,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin dersteki konuşma ve davranışların yerindeliğini belirlemeleri bakımından oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin dersteki konuşma ve davranışların yerindeliğini belirlemeleri bakımından yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, dersteki konuşma ve davranışların yerindeliğini belirlemeleri bakımından yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.11. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin bireysel farkların gözetilmesini saptayabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	4	10	10	6	30
		%	0	13,30	33,30	33,30	20	100
	Öğretmen	N	1	26	68	48	17	160
		%	0,60	16,30	42,50	30	10,60	100
Farklı	Denetçi	N	0	6	12	4	8	30
		%	0	20	40	13,30	26,70	100
	Öğretmen	N	13	50	65	24	8	160
		%	8,10	31,30	40,60	15	5	100

Tablo 3.11'e göre bireysel farkların gözetilmesini saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlası (%53,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, az bir bölümü (%26,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakın bölümü (%46,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarıdan fazlası (%58,8) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.11'e göre bireysel farkların gözetilmesini saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin bir bölümünün (%40) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%60) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%20) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde

görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%71,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin bireysel farkların gözetilmesini saptayabilmeleri bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin bireysel farkların gözetilmesini saptayabilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, bireysel farkların gözetilmesini saptayabilmeleri bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.12. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	2	4	12	12	30
		%	0	6,70	13,30	40	40	100
	Öğretmen	N	1	28	55	55	21	160
		%	0,60	17,50	34,40	34,40	13,10	100
Farklı	Denetçi	N	2	4	12	7	5	30
		%	6,70	13,30	40	23,30	16,70	100
	Öğretmen	N	22	49	53	30	6	160
		%	13,80	30,60	33,10	18,80	3,80	100

Tablo 3.12'e göre konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin tamamına yakını (%80) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, az bir bölümü (%20) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakın bölümü (%47,5) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yarıdan fazlası (%51,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.12'e göre konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin bir bölümünün (%40) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yarıdan fazlası (%53,3) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş

belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%22,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%63,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.13. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin ders dışı etkinliklerini belirleyebilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	4	11	12	3	30
		%	0	13,30	36,70	40	10	100
	Öğretmen	N	5	34	54	46	21	160
		%	3,10	21,30	33,80	28,80	13,10	100
Farklı	Denetçi	N	0	2	14	9	5	30
		%	0	6,70	46,70	30	16,70	100
	Öğretmen	N	20	57	58	22	3	160
		%	12,50	35,60	36,30	13,80	1,90	100

Tablo 3.13'e göre ders dışı etkinliklerini belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısı (%50) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğer yarısı (%50) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise bir bölümü (%41,9) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yarısına yakını (%45,1) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.13'e göre ders dışı etkinliklerini belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarıya yakın bir bölümünün (%46,7) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yine bu kadar bir bölümü (%46,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir

bölümü (%15,7) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, tamamına yakın bir bölümü (%71,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin ders dışı etkinliklerini belirleyebilmeleri bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin ders dışı etkinliklerini belirleyebilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, ders dışı etkinliklerini belirleyebilmeleri bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.14. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin dersi birlikte özetleyip değerlendirme başarısını belirleyebilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	0	10	12	8	30
		%	0	0	33,30	40	26,70	100
	Öğretmen	N	3	31	48	60	18	160
		%	1,90	19,40	30	37,50	11,30	100
Farklı	Denetçi	N	0	2	10	12	6	30
		%	0	6,70	33,30	40	20	100
	Öğretmen	N	19	64	56	19	2	160
		%	11,90	40	35	11,90	1,30	100

Tablo 3.14'e göre dersi birlikte özetleyip değerlendirme başarısını belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü (%66,7) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%33,3) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakını (%48,8) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yine yarısına yakını (%49,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.14'e göre dersi birlikte özetleyip değerlendirme başarısını belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarıdan fazlası (%60) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%13,2) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken tamamına yakın bir bölümü

(%75) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler denetçilerin derisi birlikte özetleyip değerlendirme başarısını belirleyebilmeleri bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin derisi birlikte özetleyip değerlendirme başarısının azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken derisi birlikte özetleyip değerlendirme başarısını belirleyebilmeleri bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.15. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin derste sınıfın bir üyesi gibi olabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	4	2	10	14	30
		%	0	13,30	6,70	33,30	46,70	100
	Öğretmen	N	9	24	48	61	18	160
		%	5,60	15	30	38,10	11,30	100
Farklı	Denetçi	N	0	4	7	6	13	30
		%	0	13,30	23,30	20	43,30	100
	Öğretmen	N	29	51	56	16	8	160
		%	18,10	31,90	35	10	5	100

Tablo 3.15'e göre derste sınıfın bir üyesi gibi olabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin tamamına yakını (%80) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%20) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakını (%49,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken yine yarisına yakını (%45) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.15'e göre derste sınıfın bir üyesi gibi olabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü (%63,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarıya yakını (%46,6) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%15) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%66,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin derste sınıfın bir üyesi gibi olabilme başarısını belirleyebilmeleri bakımından oldukça yeterli ve tamamen

yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin derste sınıfın bir üyesi gibi olabilme durumlarının azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, derste sınıfın bir üyesi gibi olabilmeleri bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.16. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin ödevlerin uygunluğunu belirleyebilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	4	11	9	6	30
		%	0	13,30	36,70	30	20	100
	Öğretmen	N	7	29	49	61	14	160
		%	4,40	18,10	30,60	38,10	8,80	100
Farklı	Denetçi	N	0	2	12	13	3	30
		%	0	6,70	40	43,30	10	100
	Öğretmen	N	21	62	58	19	0	160
		%	13,1	38,8	36,3	11,9	0	100

Tablo 3.16'e göre ödevlerin uygunluğunu belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü (%60) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakını (%46,9) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yine yarisına yakını (%48,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.16'e göre ödevlerin uygunluğunu belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlası (%53,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarıya yakını (%46,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%11,9) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, üçte ikilik bölümü (%75,1) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin ödevlerin uygunluğunu belirleyebilme bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin ödevlerin

uygunluğunu belirleyebilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, ödevlerin uygunluğunu belirleyebilme bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.17. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin öğrenciyi değerlendirme başarısını saptayabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	1	6	11	12	30
		%	0	3,30	20	36,70	40	100
	Öğretmen	N	5	31	52	56	16	160
		%	3,10	19,40	32,50	35	10	100
Farklı	Denetçi	N	0	0	15	9	6	30
		%	0	0	50	30	20	100
	Öğretmen	N	20	62	53	24	1	160
		%	12,50	38,80	33,10	15	0,60	100

Tablo 3.17'e göre öğrenciyi değerlendirme başarısını saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin tamamına yakını (%76,70) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%33,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise yarıya yakını (%45) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yine yarısından fazlası (%51,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.17'e göre öğrenciyi değerlendirme başarısını saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısı (%50) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğer yarısı (%50) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%15,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, tamamına yakını (%71,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin öğrenciyi değerlendirme başarısını saptayabilme bakımından oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin öğrenciyi değerlendirme

başarısını saptayabilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, öğrenciyi değerlendirme başarısını saptayabilme bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.18. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin branş sınıf öğretmenleri arasındaki işbirliğini saptayabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Kısmen		Oldukça		Tamamen		Toplam
			Yetersiz	Yeterli	Yeterli	Yeterli	Yeterli		
Aynı	Denetçi	N	2	5	6	12	5	30	
		%	6,70	16,70	20	40	16,70	100	
	Öğretmen	N	9	39	46	45	21	160	
		%	5,60	24,40	28,80	28,10	13,10	100	
Farklı	Denetçi	N	0	5	16	5	4	30	
		%	0	16,70	53,30	16,70	13,30	100	
	Öğretmen	N	19	61	62	13	5	160	
		%	11,90	38,10	38,80	8,10	3,10	100	

Tablo 3.18'e göre branş sınıf öğretmenleri arasındaki işbirliğini saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlası (%56,70) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken az bir bölümü (%36,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%31,2) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yine diğerleri (%68,8) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.18'e göre branş sınıf öğretmenleri arasındaki işbirliğini saptayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısı (%50) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğer yarısı (%50) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%11,2) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken tamamına yakını (%76,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin branş sınıf öğretmenleri arasındaki işbirliğini saptayabilme yeterliliği bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin branş sınıf öğretmenleri

arasındaki işbirliğini saptayabilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, branş sınıf öğretmenleri arasındaki işbirliğini saptayabilme bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.19. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	4	2	10	3	11	30
		%	13,30	6,70	33,30	10	36,70	100
	Öğretmen	N	7	40	58	38	17	160
		%	4,40	25	36,30	23,80	10,60	100
Farklı	Denetçi	N	0	12	10	5	3	30
		%	0	40	33,30	16,70	10	100
	Öğretmen	N	22	60	56	16	6	160
		%	13,80	37,50	35	10	3,80	100

Tablo 3.19'e göre öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarıya yakını (%46,70) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, bir bölümü (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%34,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yine diğerleri (%61,6) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.19'e göre öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin az bir bölümü(%26,7) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğer bölümü (%73,3) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%13,8) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, tamamına yakını (%72,5) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme yeterlilikleri bakımından yeterli ve daha üst düzeyde yeterli olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin

öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Tablo 3.20. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin sınıf öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	2	12	9	7	30
		%	0	6,70	40	30	23,30	100
	Öğretmen	N	3	38	63	34	22	160
		%	1,90	23,80	39,40	21,30	13,80	100
Farklı	Denetçi	N	0	3	14	10	3	30
		%	0	10	46,70	33,30	10	100
	Öğretmen	N	18	52	67	21	2	160
		%	11,30	32,50	41,90	13,10	1,30	100

Tablo 3.20'e göre sınıf öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü (%63,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğer bölümü (%46,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%35,1) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%63,2) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.20'e göre sınıf öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarıya yakın bir bölümü (%43,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken diğer bölümü (%56,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%14,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken tamamına yakını (%74,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin sınıf öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme yeterliliklerini belirleyebilmeleri bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını

düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin sınıf öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, sınıf öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.21. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	2	12	12	4	30
		%	0	6,70	40	40	13,30	100
	Öğretmen	N	9	32	65	43	11	160
		%	5,60	20	40,60	26,90	6,90	100
Farklı	Denetçi	N	0	6	6	12	6	30
		%	0	20	20	40	20	100
	Öğretmen	N	23	50	65	14	8	160
		%	14,40	31,30	40,60	8,80	5	100

Tablo 3.21'e göre eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlası (%53,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğer bölümü (%46,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%33,8) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, büyük bir bölümü (%60,6) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.21'e göre eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü(%60) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%13,8) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, tamamına yakını (%71,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme durumlarını belirleyebilmeleri bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin,

denetçilerin eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.22. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	2	0	6	16	6	30
		%	6,70	0	20	53,30	20	100
	Öğretmen	N	11	41	56	43	9	160
		%	6,90	25,60	35	26,90	5,60	100
Farklı	Denetçi	N	0	2	8	13	7	30
		%	0	6,70	26,70	43,30	23,30	100
	Öğretmen	N	21	61	49	25	4	160
		%	13,10	38,10	30,60	15,60	2,50	100

Tablo 3.22'e göre veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin tamamına yakını (%73,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, az bir bölümü (%20) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%33,5) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken büyük bir bölümü (%66,6) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.22'e göre veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü(%66,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%33,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%18,1) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, tamamına yakını (%68,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme bakımından yeterli ve daha üstü düzeyde yeterli olduklarını

düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilmeleri bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.23. ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Kısmen		Oldukça		Tamamen	Toplam
			Yetersiz	Yeterli	Yeterli	Yeterli	Yeterli	
Aynı	Denetçi	N	2	2	10	10	6	30
		%	6,70	6,70	33,30	33,30	20	100
	Öğretmen	N	5	33	59	47	16	160
		%	3,10	20,60	36,90	29,40	10	100
Farklı	Denetçi	N	0	4	10	8	8	30
		%	0	13,30	33,30	26,70	26,70	100
	Öğretmen	N	23	55	61	15	6	160
		%	14,40	34,40	38,10	9,40	3,80	100

Tablo 3.23'e göre branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından fazlası (%53,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, bir bölümü (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise bir bölümü (%39,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarısından fazlası (%57,5) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.23'e göre branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından büyük bir bölümü (%53,4) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%26,6) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise az bir bölümü (%13,2) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, tamamına yakını (%72,5) kısmen yeterli ve yeterli

düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilmeleri bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, denetçilerin branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme başarısının azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli ve yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.24. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	0	10	7	13	30
		%	0	0	33,30	23,30	43,30	100
	Öğretmen	N	1	37	46	51	25	160
		%	0,60	23,10	28,80	31,90	15,60	100
Farklı	Denetçi	N	0	2	10	8	10	30
		%	0	6,70	33,30	26,70	33,30	100
	Öğretmen	N	22	59	57	18	4	160
		%	13,80	36,90	35,60	11,30	2,50	100

Tablo 3.24'e göre ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin büyük bir bölümü (%66,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri ise (%33,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise bir bölümü (%47,5) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, yarısından fazlası (%51,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.24'e göre ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme konusunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından büyük bir bölümü (%60) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%40) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri,

öğretmenlerin ise az bir bölümü (%13,8) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, tamamına yakını (%72,5) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Buna göre, branşları aynı olduğunda denetçi ve öğretmenler, denetçilerin ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme belirleyebilmeleri bakımından yeterli ve oldukça yeterli düzeyde olduklarını düşünmektedirler. Branşlar farklı olduğundaysa öğretmenlerin, ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme yeterliliklerinin azaldığını düşündükleri ve kısmen yeterli gördükleri söylenebilir. Denetçilerin de farklı branştaki öğretmenleri denetlerken, ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme bakımından aynı branştaki öğretmenlere göre yeterliliklerinde bir azalma olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.25. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ve ilköğretim denetçilerinin denetçilerin ders denetimine ilişkin yeterlilikleri konusuna ilişkin görüşleri

Branş	Görev	N/%	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Oldukça Yeterli	Tamamen Yeterli	Toplam
Aynı	Denetçi	N	0	0	8	6	16	30
		%	,0	,0	26,7	20,0	53,3	100
	Öğretmen	N	0	6	47	78	29	160
		%	,0	3,8	29,4	48,8	18,1	100
Farklı	Denetçi	N	0	0	10	10	10	30
		%	,0	,0	33,3	33,3	33,3	100
	Öğretmen	N	5	35	72	43	5	160
		%	3,1	21,9	45,0	26,9	3,1	100,0

Tablo 3.25'e göre ders denetimine ilişkin yeterlilikleri konusunda araştırmaya katılan ve branşları aynı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin tamamına yakını (%73,3) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri ise (%26,7) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin ise büyük bir bölümü (%67,9) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%22,1) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Tablo 3.25'e göre ders denetimine ilişkin yeterlilikleri konusunda araştırmaya katılan ve branşları farklı olan denetçi ve öğretmenlerden denetçilerin yarısından büyük bir bölümü (%66,6) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, diğerleri (%33,4) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri, öğretmenlerin

ise az bir bölümü (%30) oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeyinde görüş belirtirken, tamamına yakını (%76,9) kısmen yeterli ve yeterli düzeyinde görüş belirttikleri görülmüştür. Denetçilerin ders denetimine ilişkin genel değerlendirmenin yapıldığı tabloya bakıldığında denetçilerin çoğunluğu, aynı branşta oldukları öğretmenleri denetlerken kendilerini tamamen yeterli görmektedirler. Ders denetimine ilişkin olarak, kendilerini yetersiz gören hiçbir denetçi yoktur. Branşların aynı olduğu durumlarda ders denetimine ilişkin olarak öğretmenlerin çoğunluğunun görüşleri ise oldukça yeterli seçeneğinde toplanmış olup yeterli ve tamamen yeterli seçeneklerinde yayıldığı görülmüştür.

Farklı branşta oldukları öğretmenleri denetlerken ders denetimine ilişkin olarak, denetçi görüşlerinin yeterli, oldukça yeterli ve tamamen yeterli düzeylerinde eşit olarak ayrıldığı görülmüştür. Farklı branşta da olsalar ders denetimine ilişkin olarak kendilerini yetersiz gören hiçbir denetçi yoktur. Branşların farklı olduğu durumlarda ders denetimine ilişkin olarak öğretmenlerin çoğunluğunun görüşleri ise yeterli, oldukça yeterli ve kısmen yeterli seçeneklerinde toplanmıştır.

Genel değerlendirmeye göre, denetçilerin ders denetimine ilişkin olarak yeterli oldukları ancak branşları farklı öğretmenleri denetlerken bu yeterliliklerinin biraz daha düşük seviyede olduğu söylenebilir.

3.2. Denetçi Yeterliklerine İlişkin Olarak Denetçi ve Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklara İlişkin Bulgular.

Bu bölümde denetçi yeterliklerine ilişkin olarak denetçi ve öğretmen görüşleri arasındaki farklar yer almaktadır.

Tablo 3.26. Denetçi ve öğretmen görüşleri arasındaki farklılığın anlamlılığı

Branş	Görevi	N	X	S.s.	S.H.O.	F	t	sd	P
Aynı	Denetçi	30	4,26	,86	,15	3,59	2,90	188	,04
	Öğretmen	160	3,81	,77	,06		2,67	38,04	
Farklı	Denetçi	30	4,00	,83	,15	,09	5,58	188	,00
	Öğretmen	160	3,05	,86	,06		5,71	41,52	

Tablo 3.26'ya göre, ders denetleme yeterlilikleri bakımından denetçi ve öğretmen aynı branşta da olsa farklı branşta da olsa öğretmenler tarafından yetersiz algılanmaktadır. Ortalamalara bakıldığında, denetçilerin kendilerini branşları aynı da olsa farklı da olsa yeterli gördükleri, ancak öğretmenlerin, denetçilerden farklı düşündükleri söylenebilir. P değerlerine bakıldığında ise denetçi ve öğretmen farklı branşta olduklarında anlamlılık düzeyi ,00 olup, branşların aynı olduğu duruma oranla oldukça yüksek bir görüş farklılığı ifade etmektedir. Bu durumda tüm öğretmenlere göre, denetçiler ders denetiminde denetçi görüşlerine oranla daha az yeterli olup, farklı branştaki öğretmenlere göre yeterlilik düzeyi daha da düşmektedir.

3.3. Denetçi ve Öğretmenin Aynı veya Farklı Branşta Olduğunda, Denetçi Yeterliliklerine İlişkin Olarak Çeşitli Değişkenlerin Yarattığı Farklara İlişkin Denetçi Görüşleri

Bu bölümde denetçi ve öğretmenlerin öğrenim durumlarına, hizmet içi eğitime katılma durumlarına ve kıdemlerine göre denetçi yeterliliklerine ilişkin olarak denetçi görüşleri arasındaki farklar yer almaktadır

Tablo 3.27. Denetçilerin öğrenim durumlarına göre ders denetiminde ders öğretmeni ile aynı veya farklı branşta olduklarında kendi yeterliliklerine ilişkin kruskal wallis testi

Branş	Öğrenim Durumu	N	Sıralar Ortalaması	s.s.	s.d.	P
Aynı	Yüksekokul	14	7,50	,86	2	,00
	Fakülte	12	22,50			
	Lisansüstü	4	22,50			
Farklı	Yüksekokul	14	8,36	,83		,00
	Fakülte	12	22,17			
	Lisansüstü	4	20,50			
	Toplam	30				

Tablo 3.27'ye göre denetçilerin aynı branştaki öğretmenlerin denetiminde ders denetimine ilişkin yeterliliklerinin öğrenim durumlarına göre farklılaştığı söylenebilir. Sıralar ortalamalarına bakıldığında branşlar aynı veya farklı iken denetçi yeterliliklerinin öğrenim düzeyleri ile doğru orantılı olarak arttığı görülmektedir.

Tablo 3.28. Denetçilerin hizmetiçi eğitime katılma durumlarına göre ders denetiminde denetledikleri öğretmenle aynı veya farklı branşta olduklarında kendi yeterliklerine ilişkin mann whitney u değerleri

Branş	Hizmetiçi Eğitime Katılma Durumu	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	P
Aynı	1-3 Defa Katılan	3	22,50	67,50	19,50	,10
	3 ten fazla katılan	27	14,72	397,50		
Farklı	1-3 Defa Katılan	3	25,50	76,50	10,50	,02
	3 ten fazla katılan	27	14,39	388,50		
	Toplam	30				

Tablo 3.28'e göre denetçilerin, aynı branştaki öğretmenlerin denetiminde ders denetimine ilişkin yeterliliklerinin hizmetiçi eğitim durumlarına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı söylenebilir. Branşların farklı olduğu durumlarda ise hizmetiçi eğitim durumu değişkeninin denetçilerin ders denetimine ilişkin yeterliliklerinde bir farklılık yarattığı görülmüştür. Bu durumda denetçilerin hizmetiçi eğitimlerindeki artışın farklı branştaki öğretmenlerin ders denetimindeki yeterliliklerinde bir farklılık yarattığı görülmektedir. Bu durumda hizmetiçi eğitimin branş ders denetiminde denetçi yeterlilikleri bakımından denetçilere olumlu katkıları olduğu söylenebilir.

Tablo 3.29. Denetçilerin kıdemlerine göre ders denetiminde denetlediği öğretmenle aynı veya farklı branşta olduğunda yeterliklerine ilişkin kruskal wallis değerleri

Branş	Kıdemi	N	Sıralar Ortalaması	s.s.	s.d.	P
Aynı	11-15 Yıl	2	22,50	,86	2	,12
	16-20 Yıl	9	18,50			
	20 Yıldan Fazla	19	13,34			
Farklı	11-15 Yıl	2	25,50	,83		,00
	16-20 Yıl	9	21,06			
	20 Yıldan Fazla	19	11,82			
	Toplam	30				

Tablo 3.29' a göre denetçilerin ders denetiminde ders öğretmenleri ile branşları aynı olduğunda kıdem değişkeninin ders denetimine ilişkin yeterliliklerinde fark yaratmadığı, farklı branşlardaki öğretmenleri denetlerken ders denetimindeki yeterliliklerine ilişkin algılarının farklılaştığı görülmüştür. Sıralar ortalamalarına bakıldığında denetledikleri öğretmenlerle branşları aynı da olsa farklı da olsa, kıdemli denetçilerin kıdemleri arttıkça kendilerini daha az yeterli algıladıkları görülmektedir. Bu durum kıdem arttıkça denetçilerin denetlemeye ilişkin yeterlilikleri bakımından farkındalıklarının arttığı şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, alt problemler sırasına göre araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan ve bu sonuçlar çerçevesinde geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

- Denetçilere göre denetçiler, ders denetimine ilişkin olarak, aynı branşta oldukları öğretmenleri denetlerken tamamen yeterlidirler. Ders denetimine ilişkin olarak, kendilerini yetersiz gören hiçbir denetçi yoktur.
- Öğretmenlere göre, branşların aynı olduğu durumlarda ders denetimine ilişkin olarak denetçileri “oldukça yeterli” ve “yeterli” düzeydedirler
- Denetçilere göre, ders denetimine ilişkin olarak branşlarının farklı olması durumunda, denetçiler öğretmenlerin, “öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilmeleri” bakımından “yeterli”, diğer tüm yeterlilik alanları bakımından oldukça yeterlidirler.
- Öğretmenlere göre, ders denetimine ilişkin olarak, branşlarının farklı olduğu durumlarda denetçiler “yeterli” düzeydedirler.
- Öğretmenlere göre, ders denetimi yeterlilikleri bakımından denetçiler, denetçi ve öğretmen farklı branşta olduğunda, daha az yeterli olup, aynı branşta da olsalar, denetçi görüşlerine oranla daha düşük düzeyde yeterlidirler.
- Öğrenim düzeyi denetçilerin ders denetimine ilişkin yeterlilikleri bakımından öğrenim düzeyi yüksek olan denetçiler lehine anlamlı fark yaratmaktadır.
- Hizmet içi eğitim ders denetimine ilişkin denetçi yeterliliklerinde daha fazla hizmetiçi eğitim almış denetçiler lehine anlamlı fark yaratmaktadır.
- Kıdem, denetçilerin ders denetimine ilişkin yeterliliklerinde herhangi bir fark yaratmamaktadır.

Öneriler

Araştırma sonuçları çerçevesinde uygulamacılar ve araştırmacılar için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

Uygulamacılar İçin Öneriler

1. Denetçiler branşlaşma yoluna gidilerek hizmetiçi eğitimden geçirilebilir.
2. Eksik görülen branşlarda yeni denetçiler alınabilir.
3. Denetçiler; belli alanlarla ilgili eksiklerinin giderilmesi ve gelişmeleri bakımından lisansüstü çalışmalara yönlendirilebilir.

Araştırmacılar İçin Öneriler

1. Denetimde insan ilişkileri konusunda denetçi ve insan ilişkileri araştırılabilir,
2. Denetim ve güdüleme ilişkisi araştırılabilir,
3. Denetimin örgütsel iklimi araştırılabilir,
4. Ders denetiminin geliştirilmesi konusunda, yapılması gerekenler araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- BAŞAR, Hüseyin (2001), *Eğitim Denetçisi*, PEGEM Yayınları, Ankara
- BAŞARAN, İbrahim Ethem (1982), *Örgütsel Davranış*. A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayını, No: 108, Ankara
- BEACH, Dale S. (1975), Personel. The Management of People at Work. *Macmullan Publishing Co. Inc. Third Edition. New York*
- BİLGİN, H. Nihat (1976), *M. E. B. Merkez Örgütünü Analizi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, A. Ü. Eğitim Fakültesi. Ankara:.
- BİLİR, Mehmet (1991), *Türk Eğitim Sisteminde Teftiş Ait Sisteminin Yapı ve İşleyişi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- BLUMBERG, Arthur, (1976), "Supervision: What is and What Might Be". *Theory Into Practice. Vol. XV, Nr. 4, ss. 284, 291. Aralık*
- BOWEN, Constance M (1971), *Developing and Training the Supervision*. Business-Bock. Ltd. London
- BURSALIOĞLU, Ziya (1991), *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. PEGEM Yayınları, Ankara
- BURSALIOĞLU, Ziya (1981), *Eğitim Yöneticisinin Yeterlilikleri*. A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayını, No: 93 ikinci Baskı, Ankara
- BÜYÜKASLAN, M. Ali (1998), *İlköğretim Okullarındaki Öğretmenlerin İlköğretim Denetçilerinin Ders Denetimine İlişkin Algı ve Beklentileri*, yayımlanmamış doktora tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli
- CAMPBELL, John P. and Others (1970), *Managerial Behavior, Performance and Effectiveness*. Mc-Graw-Hill Book Comp. New York
- CENGİZ, Cevdet (1992), *MEB Bakanlık Denetçilerinin Yetiştirilmesi ve Teftişin Geliştirilmesi*, MEB Basımevi, İstanbul
- CÖKEN, Rasit (1986), *Cumhuriyet Dönemimle Türk Eğitim Sisteminde Teftiş*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Tezi Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara:

Devlet İstatistik Enstitüsü Yıllığı. (1974), Ankara

Devlet İstatistik Enstitüsü Yıllığı (1981), Ankara

Devlet İstatistik Enstitüsü Yıllığı (1993), Ankara

Devlet İstatistik Enstitüsü Yıllığı, Kan No:657 23/07/1965 anlı ve 12056 Sayılı Resmi Gazete.

DİNLER, Ayhan (1986), *Türk Milli Eğilim Sisteminde Denetim ve Değerlendirme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

DÖNMEZ, Ali (çev.) (1980), "Hitler isteseydi". *A. Ü. EÖra'm Fakültesi Dergisi*, c. 13, s. 1-2, ss. 99-118, Ankara

GARDNER, James E. (1980), *Training the New Supervisor*. Ammacom, New York

GENÇTAN, Engin (1980), "Eric Fromm ve İnsancı Psikoloji". *A. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, c. 13, s. 1-2. ss. 119-129, Ankara

GOLDSTEİN, İrwin. L. Ve Diğerleri (1981) "Needs Assesment Approaches for Training Development". *Making Organizations Human and Productive. A Handbook for Pracfitioners*. ss. 41-51, Ed. H. Meltzer and VValter R. Nord, John VVileyand Sons Inc. New York

GÖRGÜLÜ Şemsettin (2000). *Bolu İli İlköğretim Denetçilerinin Yürütmekte oldukları Adli ve İdari Soruşturma Görevlerini Yapma Yeterliklerine Şahsen Ne Derece Sahip Olduklarına İlişkin Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu

İlköğretim Kurumları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi, 28 Ekim 1991 tarih ve 2346 sayılı Tebliğler Dergisi.

KABADAYI, Reşide (1982) "*Okut Müdürlerinin Liderlik Davranışları ve Öğretmenlerin Güdülenmesi*" Basılmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi

KARAGÖZOĞLU, Galip (1981) Türk Eğilim Düzeninde Denetçin Rolü. *DENETDE 1. Olağan Kongresi*. Ankara

- KARAKAYA, Necmettin (1988), *İlköğretimde Teftiş ve Güçlükler*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, G. U Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- KARAKUŞ, Ali (1999) *Etkili Eğitim Denetimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya
- KATZ, Robert L. (1971) "Skills of an Effective Administrator". *Developing Execulvnl Leadres.* ss. 55-64, Ed. Edward C. Bursk and Timothy B. Blodjyil Harward University, Press. Cambridge
- MEB (1998) Cumhuriyetin 75. Yılında Gelinmeler ve Hedefler Milli Eğitim ME. Basımevi, Ankara
- MEB (1998) İlköğretim Denetçileri Kurulu Yönetmeliği. 21 Ocak 1991 tarih ve 2329 sayılı Tebliğler Dergisi.
- MEB (1998) Milli Eğitimle İlgili Bilgiler. 1997-98 Öğretim Yılı.
- MEB (1997) Soruşturma Rehberi. Teftiş Kurulu Başkanlığı, Ankara
- MEB (1993) Teftiş Kurulu Tüzüğü, 9 Şubat 1993 tarih ve 21501 Sayılı Resmi Gazete.
- MEB (19983) Teftiş Kurulu. M. E. B Basımevi. Ankara
- MEB (1997) Yılı Hizmetimi Eğilim Planı. M. E Basımevi, Ankara
- MEB (1998) Yılı Hizmetimi Eşitim Planı. MEB Basımevi, Ankara
- MEB (1996) Yılı Hizmtiichi Eğitim Planı. M E. Basımevi, Ankara
- MARKS, J. R. ve Diğerleri (1971) *Handbook of Educational Supervision A Guide lor the Practitioner.* Allyn and Bacon Inc. Boston:
- MEMİŞOĞLU, S. Paşa (2001) *Çağdaş Eğitim Denetimi İlkeleri Açısından İlköğretim Okullarında Öğretmen Denetimi Uygulamalarını Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu
- MEYER, Herbert H. (1981) "*Making Supervision Humane and Productive*". *Making Organizations Humane and Productive.* A Handbook for Pfactitions. Ed H. Meltzer and VValter R. Nord. ss. 119-134, John VVileyand Sons Inc. New York
- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname. 14 12. . 1983 tarih ve 1851 Sayılı Resmi Gazete.

- ODİORNE, George S.(1970) *Training by Objectives. An Economic Approach to Management Training*. The Macmulan Comp. New York
- OZANKAYA, Özer (1982), *Toptum bilimine Giriş*, Ankara
- ÖZ, M. Feyzi (1977), *Türk Eğitim Sisteminde İlköğretim Denetçilerinin Rolü*. Basılmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- ÖZBEK, Belgin (1998), *İlköğretim II. Kademe Ders Denetimi Sorunları*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- ÖZTÜRK, Sevim (1996), *Türkiye Eğitim Sisteminde Denetim ve Denetçi Yetiştirme Sürecinin Analizi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya
- POLAT, Aykut(1979), “Örgütlerde Ast ve Üstü Arasında İletişim Davranışı”. *Yönetim Psikolojisi*. ss,271-296, I. Uluslararası Yönetim Psikolojisi Sempozyumuna Sunulan Bildiriler 7-9 Aralık 1977, Ankara
- SERGİOVANNİ, Thomas J. and Robert J. Starrat (1971), *Emerging Patterns of Supervision: Human Perspective*
- SEZGİN, İlhan S.(1980) *Becerili İnsangücünün Yetiştirilmesi*, Basılmamış Doçentlik Tezi. A. Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara
- SORGUÇ, Bahir (1982), *1920' den 1981' e MEB*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- SU, Kamil (1974)*Türk Milli Eğitim Sisteminde Teftişin Yeri ve Önemi*, M. E. Basımevi, İstanbul
- TAYMAZ, Haydar (1982), *Eğitim Sisteminde Teftiş Kavramlar-İlkeler-Yöntemler*, A. Ü Eğitim Bilimleri Yayını, Ankara
- TAYMAZ, Haydar (1997), *Eğitim Sisteminde Teftiş Kavramlar-İlkeler-Yöntemler*, A U. Eğitim Bilimleri Kitap Satış Bürosu. Ankara
- Teftiş Kurulu Yönetmeliği, 3 Ekim 1993 tarih ve 21717 sayılı Resmi Gazete.
- TUNÇ, Binali (2001). *İlköğretim Denetçilerinin Problem Çözme Süreci Açısından Rollerini Gerçekleştirme Biçimleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne

- TURAN, Hüseyin(1999), *İlköğretim Denetçileri Kurum Denetiminin Etkililiği*,
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- WILLIAMS, Patricia Ann F. (1981) "The Development and Testing of a Conceptual
Model of Peer Supervision". *Dissertation Abstracts International*. Vol.
42, No; 4, ss. 1432, October
- YALÇIN, Murat (2001), *İlköğretim Okullarında Kurum Tefrişinde Karşılaşılan
Sorunlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi,
Ankara
- YILDIRIM, Atila (1996) *İlköğretim Denetçi Yardımcılarının Yetiştirilmesi -3+1
modelinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A. Ü
Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- YILMAZ, Muhsin (1998), *İlköğretim Okullarında Ders Teftişinde Karşılaşılan
Sorunlar (Ankara İli Örneği)*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara
Üniversitesi, Ankara

EKLER

Ek 1.

T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.08.4.MEM.4.54.00.05.01.070/
KONU : Anket.

15343

VALİLİK MAKAMINA
SAKARYA

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabil Dalı, Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ahmet ÖZER, "Branş Ders Denetiminde Karşılaşılan Sorunlara ve Çözüm Önerilerine İlişkin Müfettiş ve Öğretmen Görüşleri" konulu anketi İlköğretim Müfettişleri ile Merkezdeki İlköğretim Okulu Öğretmenlerine yapmak istediği, 06.06.2005 tarihli dilekçesinde belirtmektedir.

Söz konusu anketin İlköğretim Müfettişleri ile İlköğretim Okulunda Görevli Öğretmenlere uygulanması, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde, tensiplerinize arz ederim.

Mustafa YAZICI
Milli Eğitim Müdür V.

OLUR.
06.06/2005

Mustafa GÜNI
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek 2. Öğretmen Anketi

OGRET MEN ANKETI

Kişisel Bilgiler

1. Öğrenim durumunuz (.....)
2. Kıdeminiz (.....)
3. Bu görevden önce bulunduğunuz en üst görev: (.....)
4. Katıldığınız, yönetim veya denetimle ilgili kurs veya Seminerlerin sayısı:
a) Hiç katılmadım () b)kez katıldım

Derecelendirme Soruları

SİZİ DENETLEYEN DENETMENLE AYNI BRANŞTA OLDUĞUNUZDA

Ders Denetimiyle İlgili Yeterlilikler	Tamamen Yeterli	Oldukça Yeterli	Yeterli	Kısmen Yeterli	Yetersiz
1. Denetimi, amaçlarına göre planlayabilme	()	()	()	()	()
2. Çevre ve okul özelliklerini saptayabilme	()	()	()	()	()
3. Öğretimle ilgili nesnel bilgi saptayabilme	()	()	()	()	()
4. Planları ve uygulamalarını denetleme	()	()	()	()	()
5. Ders hazırlıklarını inceleme	()	()	()	()	()
6. Sınıfın fiziksel koşullarını inceleyebilme	()	()	()	()	()
7. Araç-gereç kullanımını sağlayabilme	()	()	()	()	()
8. Derse ilgi uyandırabilme durumu ve konu-yaşam ilgisi kurmayı belirleme	()	()	()	()	()
9. Öğretim Yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleme	()	()	()	()	()
10. Dersteki konuşma ve davranışların yerindeliğini belirleme	()	()	()	()	()
11. Bireysel farkların gözlemlenmesini saptayabilme	()	()	()	()	()
12. Konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme	()	()	()	()	()
13. Ders dışı etkinliklerini belirleyebilme	()	()	()	()	()
14. Dersi birlikte özetleyip değerlendirme başarısını belirleyebilme	()	()	()	()	()
15. Derste sınıfın bir üyesi gibi olabilme	()	()	()	()	()
16. Ödevlerin uygunluğunu belirleyebilme	()	()	()	()	()
17. Öğrenciyi değerlendirme başarısını saptayabilme	()	()	()	()	()
18. Branş sınıf öğretmenleri arasındaki işbirliğini saptayabilme	()	()	()	()	()
19. Öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme	()	()	()	()	()
20. Sınıf Öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme	()	()	()	()	()
21. Eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme	()	()	()	()	()
22. Veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme	()	()	()	()	()
23. Branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme	()	()	()	()	()
24. Ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme	()	()	()	()	()

SİZİ DENETLEYEN DENETMENLE FARKLI BRANŞTA OLDUĞUNUZDA

1. Denetimi, amaçlarına göre planlayabilme	()	()	()	()	()
2. Çevre ve okul özelliklerini saptayabilme	()	()	()	()	()
3. Öğretimle ilgili nesnel bilgi saptayabilme	()	()	()	()	()
4. Planları ve uygulamalarını denetleme	()	()	()	()	()
5. Ders hazırlıklarını inceleme	()	()	()	()	()
6. Sınıfın fiziksel koşullarını inceleyebilme	()	()	()	()	()
7. Araç-gereç kullanımını sağlayabilme	()	()	()	()	()
8. Derse ilgi uyandırabilme durumu ve konu-yaşam ilgisi kurmayı belirleme	()	()	()	()	()
9. Öğretim Yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleme	()	()	()	()	()
10. Dersteki konuşma ve davranışların yerindeliğini belirleme	()	()	()	()	()
11. Bireysel farkların gözlemlenmesini saptayabilme	()	()	()	()	()
12. Konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme	()	()	()	()	()
13. Ders dışı etkinliklerini belirleyebilme	()	()	()	()	()
14. Dersi birlikte özetleyip değerlendirme başarısını belirleyebilme	()	()	()	()	()
15. Derste sınıfın bir üyesi gibi olabilme	()	()	()	()	()
16. Ödevlerin uygunluğunu belirleyebilme	()	()	()	()	()
17. Öğrenciyi değerlendirme başarısını saptayabilme	()	()	()	()	()
18. Branş sınıf öğretmenleri arasındaki işbirliğini saptayabilme	()	()	()	()	()
19. Öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme	()	()	()	()	()
20. Sınıf Öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme	()	()	()	()	()
21. Eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme	()	()	()	()	()
22. Veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme	()	()	()	()	()
23. Branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme	()	()	()	()	()
24. Ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme	()	()	()	()	()

Ek 3. Müfettiş Anketi

MUFETTİŞ ANKETİ

Kişisel Bilgiler

1. Öğrenim durumunuz (.....)
2. Kıdeminiz (.....)
3. Bu görevden önce bulunduğunuz en üst görev: (.....)
4. Katıldığınız, yönetim veya denetimle ilgili kurs veya Seminerlerin sayısı:
a) Hiç katılmadım () b)kez katıldım

Derecelendirme Soruları

DENETLEDİĞİNİZ ÖĞRETMENLE AYNI BRANŞTA OLDUĞUNUZDA

Ders Denetimiyle İlgili Yeterlikler		Tamamen Yeterli	Oldukça Yeterli	Yeterli	Kısmen Yeterli	Yetersiz
1.	.Denetimi, amaçlarına göre planlayabilme	()	()	()	()	()
2.	Çevre ve okul özelliklerini saptayabilme	()	()	()	()	()
3.	Öğretimle ilgili nesnel bilgi saptayabilme	()	()	()	()	()
4.	.Planları ve uygulamalarını denetleme	()	()	()	()	()
5.	.Ders hazırlıklarını inceleme	()	()	()	()	()
6.	Sınıfın fiziksel koşullarını inceleyebilme	()	()	()	()	()
7.	.Araç-gereç kullanımını sağlayabilme	()	()	()	()	()
8.	Derse ilgi uyandırabilme durumunu ve konu-yaşamı ilişkisi kurmayı belirleme	()	()	()	()	()
9.	Öğretim Yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleme	()	()	()	()	()
10.	Dersteki konuşma ve davranışların yerindeliğini belirleme	()	()	()	()	()
11.	Bireysel farkların gözlemlenmesini saptayabilme	()	()	()	()	()
12.	Konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme	()	()	()	()	()
13.	Ders dışı etkinliklerini belirleyebilme	()	()	()	()	()
14.	Dersi birlikte özetleyip değerlendirme başarısını belirleyebilme	()	()	()	()	()
15.	Derste sınıfın bir üyesi gibi olabilme	()	()	()	()	()
16.	Ödevlerin uygunluğunu belirleyebilme	()	()	()	()	()
17.	Öğrenciyi değerlendirme başarısını saptayabilme	()	()	()	()	()
18.	Branş sınıf öğretmenleri arasındaki işbirliğini saptayabilme	()	()	()	()	()
19.	Öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme	()	()	()	()	()
20.	Sınıf Öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme	()	()	()	()	()
21.	Eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme	()	()	()	()	()
22.	Veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme	()	()	()	()	()
23.	Branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme	()	()	()	()	()
24.	Ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme	()	()	()	()	()

DENETLEDİĞİNİZ ÖĞRETMENLE FARKLI BRANŞTA OLDUĞUNUZDA

1.	.Denetimi, amaçlarına göre planlayabilme	()	()	()	()	()
2.	Çevre ve okul özelliklerini saptayabilme	()	()	()	()	()
3.	Öğretimle ilgili nesnel bilgi saptayabilme	()	()	()	()	()
4.	.Planları ve uygulamalarını denetleme	()	()	()	()	()
5.	.Ders hazırlıklarını inceleme	()	()	()	()	()
6.	Sınıfın fiziksel koşullarını inceleyebilme	()	()	()	()	()
7.	.Araç-gereç kullanımını sağlayabilme	()	()	()	()	()
8.	Derse ilgi uyandırabilme durumunu ve konu-yaşamı ilişkisi kurmayı belirleme	()	()	()	()	()
9.	Öğretim Yöntemi seçme-kullanma başarısını belirleme	()	()	()	()	()
10.	Dersteki konuşma ve davranışların yerindeliğini belirleme	()	()	()	()	()
11.	Bireysel farkların gözlemlenmesini saptayabilme	()	()	()	()	()
12.	Konuyu öğretebilme başarısını belirleyebilme	()	()	()	()	()
13.	Ders dışı etkinliklerini belirleyebilme	()	()	()	()	()
14.	Dersi birlikte özetleyip değerlendirme başarısını belirleyebilme	()	()	()	()	()
15.	Derste sınıfın bir üyesi gibi olabilme	()	()	()	()	()
16.	Ödevlerin uygunluğunu belirleyebilme	()	()	()	()	()
17.	Öğrenciyi değerlendirme başarısını saptayabilme	()	()	()	()	()
18.	Branş sınıf öğretmenleri arasındaki işbirliğini saptayabilme	()	()	()	()	()
19.	Öğrenci ve diğer personelle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme	()	()	()	()	()
20.	Sınıf Öğretmenliği çalışmalarını izleyebilme	()	()	()	()	()
21.	Eğitsel kol çalışmalarını izleyebilme	()	()	()	()	()
22.	Veliler ve çevreyle ilişki ve işbirliğini belirleyebilme	()	()	()	()	()
23.	Branş-sınıf öğretmenler kurulunda denetim sonrası genel değerlendirme yapabilme	()	()	()	()	()
24.	Ders ve öğretmeni değerlendirip raporlayabilme	()	()	()	()	()

ÖZGEÇMİŞ

Ahmet ÖZER, 04/06/1959 yılında Bayburt'ta doğdu. İlköğrenimini Erzincan ilinde, ortaöğrenimini Erzincan Endüstri Meslek Lisesinde tamamladı. 1984 yılında Gazi Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesinde başladığı lisans eğitimini 1984'de tamamladı ve 1985 yılında Sakarya ili Sapanca ilçesinde Tesviye bölüm öğretmeni olarak göreve başladı. 2001 yılında Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalında lisans üstü eğitime başladı. 1997 yılında Sapanca Endüstri Meslek Lisesinde okul müdürü olarak göreve başladı.2005 yılından itibaren Sakarya Anadolu Teknik Lise, Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesinde okul müdürlüğü görevine devam etmektedir.